

Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava 2016-2025

Keskkonnaamet 2015

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	5
1.1. Ala iseloomustus	5
1.2. Maakasutus	7
1.3. Huvigrupid	9
1.4. Kaitsekord	10
1.5. Uuritus	12
1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud	12
1.5.2. Riiklik seire	13
1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus	13
2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID	15
2.1. Elustik	16
2.1.1. Loomastik	16
2.1.1.1. Linnud	16
2.1.1.1.1. Laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>)	16
2.1.1.1.2. Sookurg (<i>Grus grus</i>).....	16
2.1.1.1.3. Kalakajakas (<i>Larus canus</i>).....	17
2.1.1.1.4. Kalakotkas (<i>Pandion haliaetus</i>)	18
2.1.1.1.5. Merikotkas (<i>Haliaeetus albicilla</i>).....	19
2.1.1.1.6. Teised II ja III kaitsekategooriasse kuuluvad linnuliigid	19
2.1.1.2. Imetajad	20
2.1.1.2.1. Nahkhiired	20
2.1.2. Taimestik	21
2.1.2.1. Austria roidputk (<i>Pleurospermum austriacum</i>)	21
2.1.2.2. III kaitsekategooriasse kuuluvad taimeliigid	22
2.2.1. Rabad (7110*)	24
2.2.2. Siirde- ja õõtsiksood (7140)	27
2.2.3. Nokkheinakooslused turvastunud nõgudes (7150)	28
2.2.4. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	29
2.2.5. Vanad loodusmetsad (9010*)	30
2.2.6. Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	32
3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS	35
4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE	37
4.1. Tegevuste kirjeldus	37
4.1.1. Inventuurid, seire, uuringud	37
4.1.1.1. Austria-roidputke leviku ja seisundi hindamine	37
4.1.1.2. Natura metsaelupaikade inventuur	37
4.1.1.3. Meelva soo servaalade veerežiimi ja soolupaikade seisundi taastamise tulemusseire	37

4.1.2. Taastamine.....	38
4.1.2.1. Meelva soo servaalade veerežiimi taastamine	38
4.1.3. Taristu	45
4.1.3.1. Infotahvlite rajamine	45
4.1.3.2. Piiritähiste paigaldamine	45
4.1.3.3. Piiritähiste hooldamine.....	46
4.1.4. Kavad ja eeskirjad	46
4.1.4.1. Kaitsekorralduskava vahehindamine	46
4.1.4.2. Kaitsekorralduskava uuendamine	46
4.1.4.3. Kaitse-eeskirja uuendamine.....	47
4.2. Eelarve	48
5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE	50
KASUTATUD KIRJANDUS.....	52
LISAD.....	54
Lisa 1. Meelva maastikukaitseala ja Meelva loodusala ning Linnuala kaitset reguleerivad õigusaktid	54
Lisa 2. Meelva maastikukaitseala KKK koostamise käigus tehtud kaitsekorra ja piiride muutmise ettepanekud ..	58
Lisa 3. Väärtuste koondtabel.....	60
Lisa 4. Kaasamise materjalid	63
Lisa 5. Meelva maastikukaitseala piiritähiste soovitatav paiknemine.....	73
Lisa 6. Meelva maastikukaitseala infotahvlite soovitatavad asukohad	74
Lisa 7. Ettepanek Natura standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks	75
Lisa 8. Meelva maastikukaitseala elupaikade kaart	77
Lisa 9. Fotod Meelva maastikukaitsealast	78

Vastavalt looduskaitseaduse § 25 on kaitsekorralduskava hoiualade ja kaitsealade alapõhise kaitse korraldamise aluseks.

Kaitsekorralduskava kinnitab Keskkonnaameti peadirektor. Teave kaitsekorralduskava kinnitamise kohta avalikustatakse Keskkonnaameti kodulehel.

Käesoleva Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava (edaspidi ka *KKK*) eesmärk on:

- anda lühike ülevaade kaitstavast alast (edaspidi *ala*)- selle kaitsekorrast, kaitse-eesmärkidest, rahvusvahelisest staatusest, maakasutusest, huvigruppidest ning alal läbiviidavast riiklikust seirest;
- analüüsida ala eesmärke ning anda hinnang iga põhiväärtuseks oleva liigi, elupaiga vm väärtuse seisundile;
- arvestades alale seatud eesmärke määrata mõõdetavad kaitse-eesmärgid ja kaitsekorralduse oodatavad tulemused kaitsekorraldusperioodi lõpuks ning 30 aasta perspektiivis;
- anda ülevaade peamistest väärtusi mõjutavatest teguritest, kirjeldada kaitseks vajalikke meetmeid koos oodatavate tulemustega;
- määrata põhiväärtuste säilimisele, taastamisele ja tutvustamisele suunatud kaitsekorralduslike tegevuste elluviimise plaan koos tööde mahu, koha, ulatuse kirjelduse ja orienteeruva maksumusega;
- luua alusdokument kaitseala kaitsekorralduslike tööde elluviimiseks ja rahastamiseks.

Kaitsekorralduskava koostamisel viidi läbi avalikkuse kaasamise koosolekud 13. oktoobril 2014 ja 17. märtsil 2015 Rāpinas (protokollid lisa 4).

Kava koostamist koordineeris Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioon kaitse planeerimise spetsialist Merle Palk (tel: 799 0908, e-post: merle.palk@keskkonnaamet.ee).

Kava koostas Eesti Mārgalade Ūhing ja vastutavaks eksperdiks oli Raimo Pajula (tel: 6199835, e-post: raimo.pajula@tlu.ee).

KAITSEKORRALDUSKAVA ON VALMINUD „RIIKLIKU STRUKTUURIVAHENDITE KASUTAMISE STRATEEGIA 2007–2013“ JA SELLEST TULENEVA „ELUKESKKONNA ARENDAMISE RAKENDUSKAVA“ PRIORITEETSE SUUNA „SÄÄSTVA KESKKONNAKASUTUSE INFRASTRUKTUURIDE JA TUGISŪSTEMIDE ARENDAMINE“ MEETME „KAITSEKORRALDUSKAVADE JA LIKIDE TEGEVUSKAVADE KOOSTAMINE LOODUSE MITMEKESISUSE SÄILITAMISEKS“ PROGRAMMI ALUSEL EUROOPA REGIONAALARENGU FONDI VAHENDITEST.

1. SISSEJUHATUS

1.1. ALA ISELOOMUSTUS

Meelva maastikukaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a määrusega nr 340 "Sookaitsealade moodustamise kohta" (ENSV Teataja 1981, 22, 311) kaitse alla võetud sookaitseala baasil. Meelva maastikukaitseala (pindala 2083,6 ha) asub Põlvamaal Räpina ja Mooste valla territooriumil. Kaitseala on loodud Meelva soo ning sealsete kaitsealuste liikide ja Meelva ning Pado järvede kaitseks. Meelva maastikukaitseala piir ühtib Natura 2000 loodus- ja linnuala piiriga.

Meelva soo kuulub Kesk- ja Ida-Eesti suurte soode valdkonda ja on Põlvamaa suurim. Soolaam on tekkinud jääjärvetasandiku nõos paiknenud järvede ja nende vaheliste mineraalsete soostumisel. Kaitseala ilmestavad mitmed soosaared, sopiliste kontuuridega laukad ja järved (sh maakonna suurim Meelva järv). Valdav on lageraba rohkete laugastega ja laukasaartega, puisraba leidub laugaste ümbruses ja raba servas (foto 1). Soosaarte ümbruses ning rabaala servades esineb läbivoolulisi siirdesooalasi. Meelva järv, mis on ca 2,5 km pikk ja 0,5 km lai, paikneb kaitseala kaguservas. Järve ökosüsteem on haruldusterikas ning oluline teaduslik uuringuobjekt. Järv on huumustoiteline, vesi happeline, suure raua ja vähese mineraalaine sisaldusega. Soosaartel kasvavad peamiselt kuuse, kase, haava ja pärna enamusega laane- ja salumetsad. Meelva raba servaaladel levivad männi enamusega raba- ja siirdesoometsad ning kuivenduse mõjul kujunenud kõdusoometsad, kaitseala põhjaservas esineb kuuse enamusega laanemetsi. Haruldastest taimedest leidub austria roidputke (kuulub „Ohustatud soontaimed ja samblaliigid“ seire nimekirja), järvel kasvab väike vesikupp, käpalistest on nähtud kuradi sõrmkäppa, kahelehist käokeelt (ehk ööviulit) ja pruunikat pesajuurt ning praeguseks looduskaitse alt välja arvatud harilikku näsiniint. Kaitsealustest linnuliikidest esinevad alal merikotkas, kalakotkas, laululuik, teder, sookurg, suurkoovitaja jpt (Neemre, 2010). Lisaks on Meelva maastikukaitsealal nähtud kaljukotkast ja must-toonekurge. Uustulnukana on kaitsealal registreeritud kuldhänilane (EELIS).

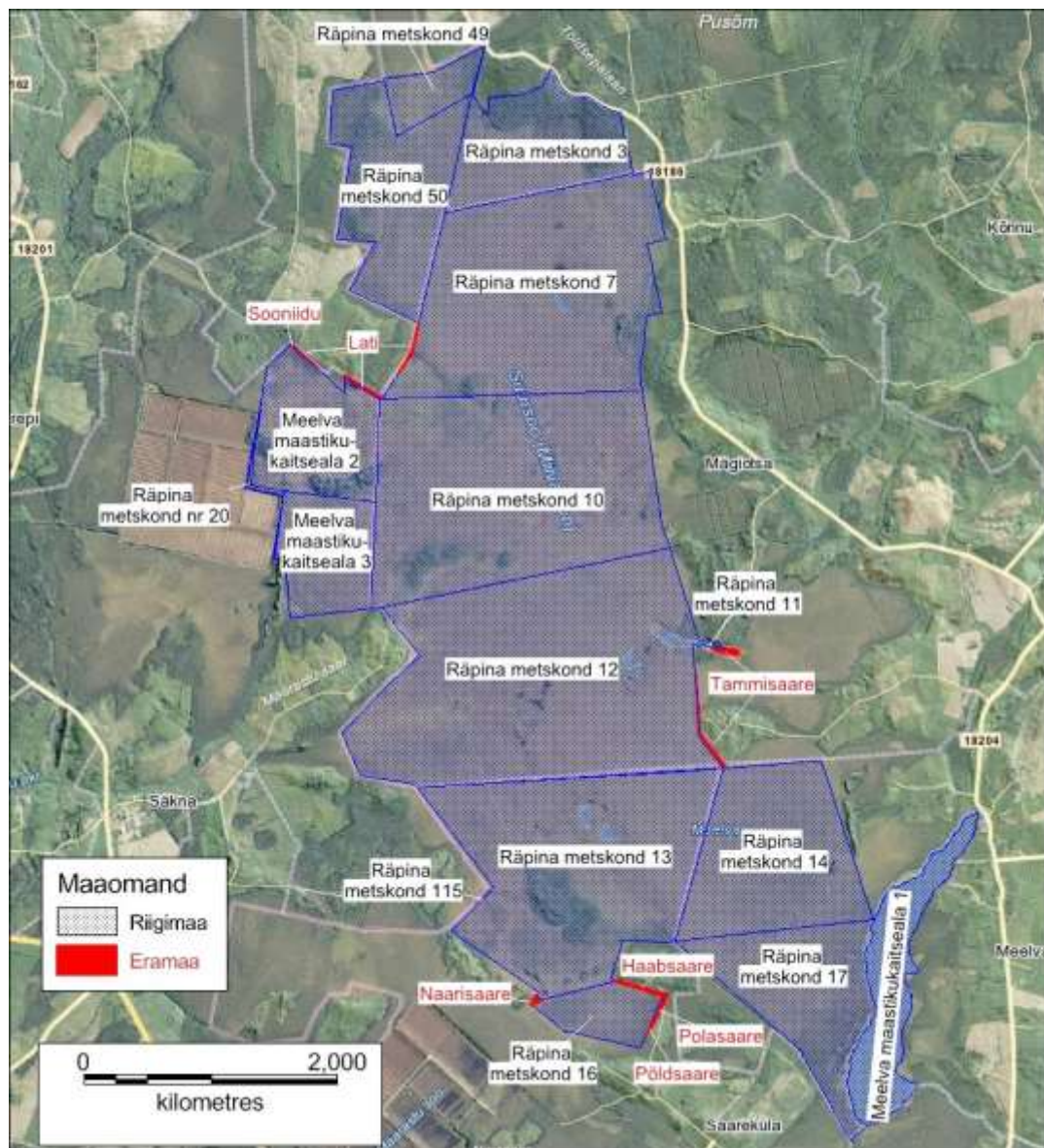

Foto 1. Meelva rabale iseloomulik rabamaastik puis-peenar-älveraba ja soosaartega (foto: Raimo Pajula; rohkem fotosid on toodud lisas 9)

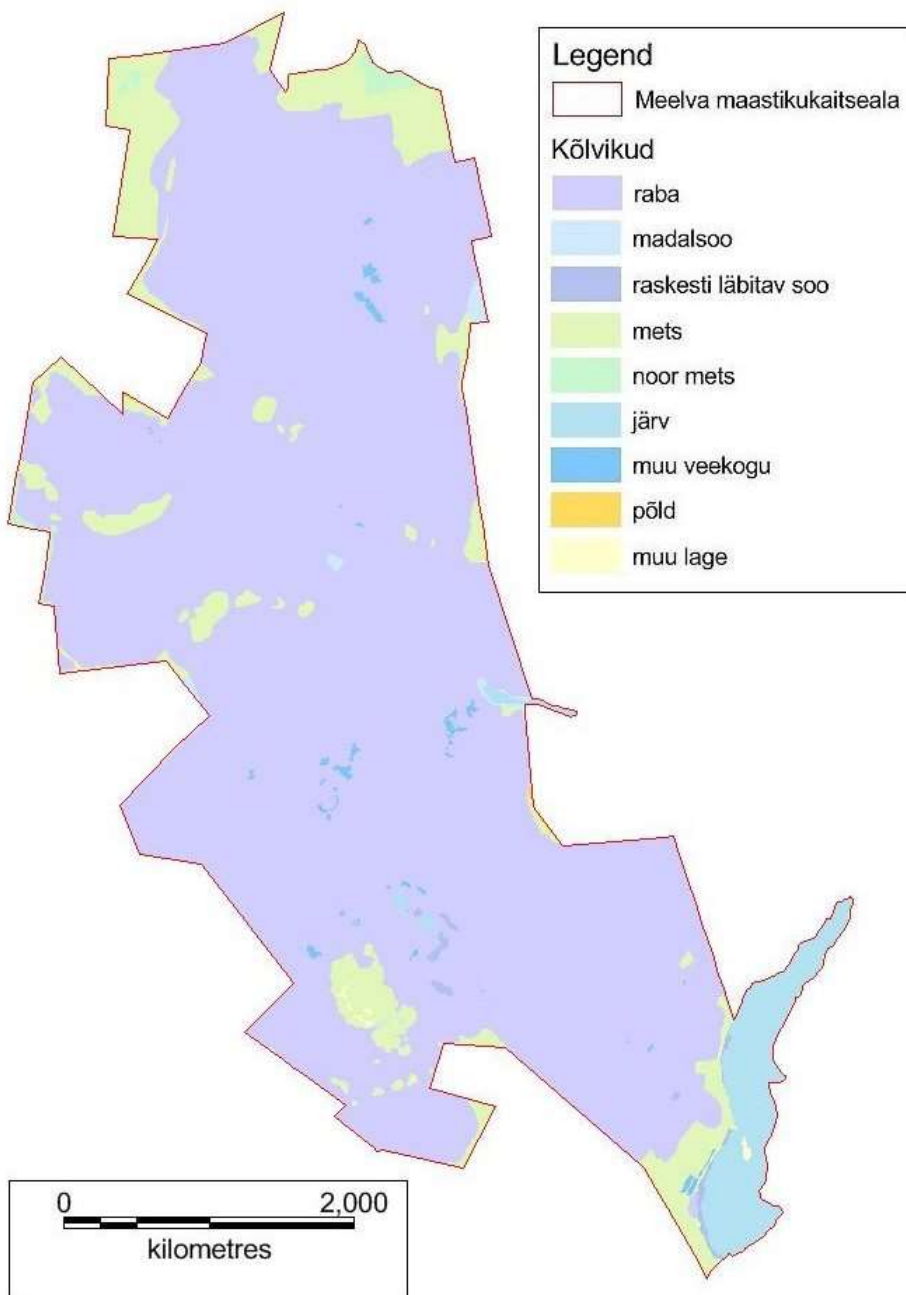
1.2. MAAKASUTUS

Meelva maastikukaitseala paikneb valdavalt riigimaal (99,8%); eramaale jääb vaid 4,9 ha ehk 0,2% alast. Kuigi eramaade osakaal on tühine, jääb kaitsealasse 8 eraomandis olevat maaüksust. Riigimaa moodustavad 17 maaüksust, munitsipaalmaid ega katastrisse kandmata (jätkuvalt riigi omandis olevaid) maid kaitsealal ei ole (joonis 1). Eramaad jäävad kaitsealale enamasti vaid kitsaste siiludena tingituna asjaolust, et kaitseala piirid ei ühti katastripiiridega. 2015. aastal alustatakse ala kaitse-eeskirja uuendamisega, mille käigus vaadatakse ka kaitseala piirid üle ning korrigeeritakse neid vajadusel.

Joonis 1. Meelva maastikukaitseala maaomand ja maaüksuste paiknemine (aluskaart: fotokaart, Maa-amet 2015).

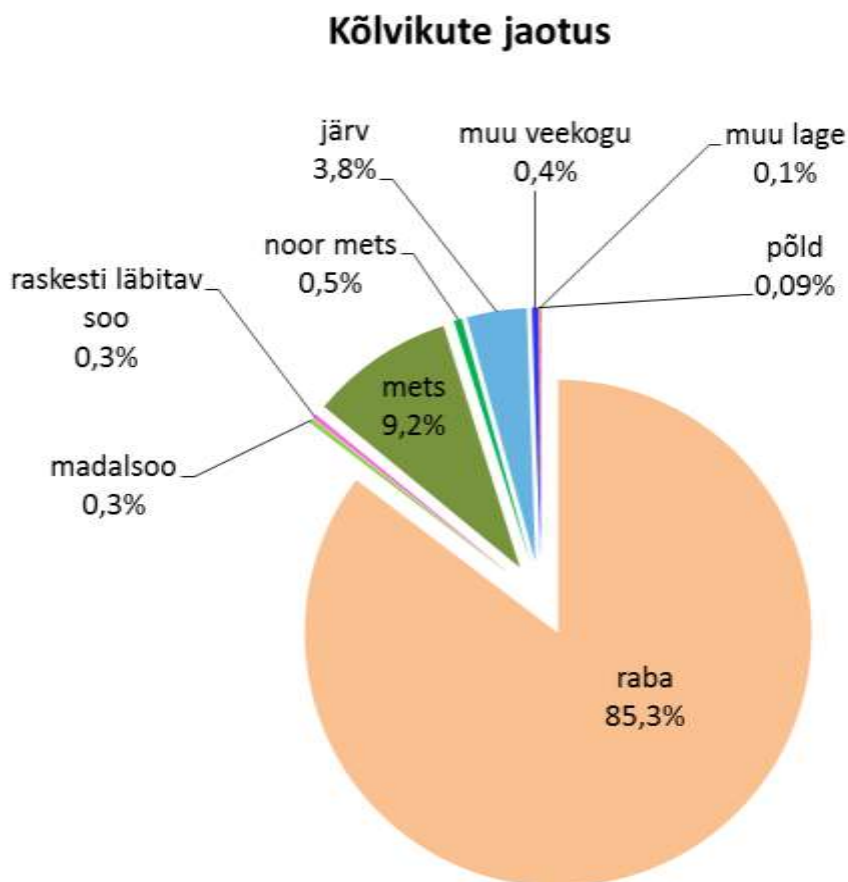
Kõlvikuliselt on Meelva maastikukaitsealal domineerivaks raba, mis hõlmab tervelt 85% alast, arvestatava osa hõlmavad veel metsad (9,2%) ja järved (3,8%). Ülejäänud alal esindatud kõlvikute puhul (madal soo, raskesti läbitav soo, noor mets, muu veekogu, põld, muu lage) jääb iga tüübi osakaal alla 1% (joonised 2, 3).

Joonis 2. Meelva maastikukaitseala kõlvikute levik Eesti põhikaardi alusel (Maa-amet 2015).

Noore metsa alla klassifitseeritakse noorendikud ning võssa kasvanud ja metsastuvad rohumaad, raskestiläbitav soo levib väikesel pindalal järveäärse õõtsikuna ning laugastikes leviva märe näol. Kõlvikutüüpi „muu veekogu“ alla kuuluvad rabalaukad.

Joonis 3. Meelva maastikukaitseala kõlvikuline jaotus Eesti põhikaardi alusel (Maa-amet 2015).

1.3. HUVIGRUPID

- **Keskkonnaamet** – kaitseala valitseja. Keskkonnaameti eesmärk on tagada ala eesmärgiks olevate väärtuste soodne seisund.
- **RMK** (Riigimetsa Majandamise Keskus) – praktiliste looduskaitsetööde teostamine riigimaadel ja ala külastuse korraldamine kaitseala väärtuste soodsa seisundi säilitamiseks ning tutvustamiseks.
- **Keskkonnainspeksioon** – (Põlvamaa büroo) koordineerib ja teostab järelevalvet looduskeskkonnas toimuvate tegevuste üle.

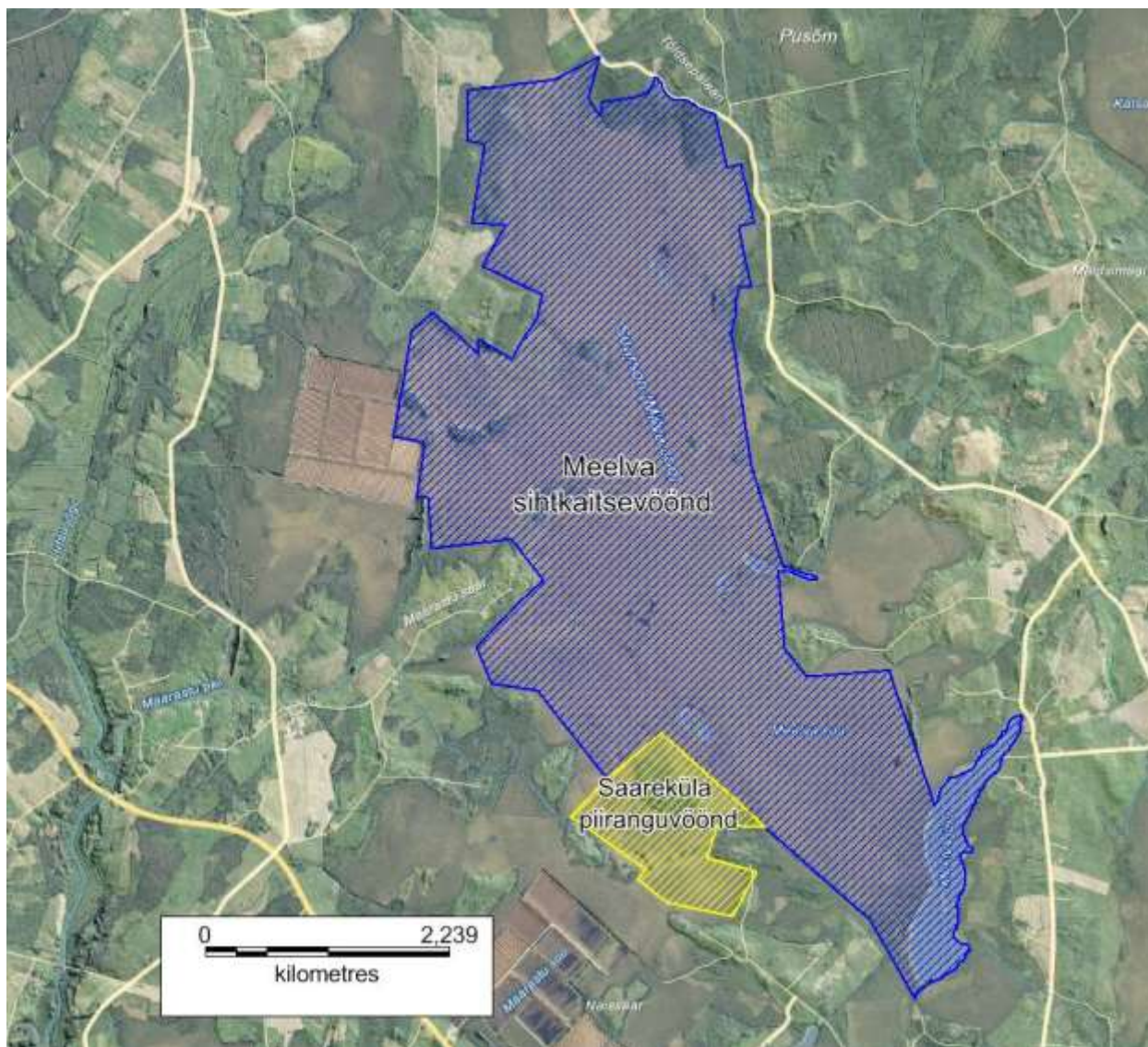
- **Kohalikud omavalitsused** – (Räpina Vallavalitsus, Mooste Vallavalitsus, Põlva Maavalitsus, Põlvamaa Omavalitsuste Liit) ala korrashoiu tagamine, loodusliku keskkonna säilimine.
- **Jahimehed** – Meelva maastikukaitseala jääb järgmiste jahipiirkondade territooriumile: Kauksi, Rasina, Räpina ja Ruusa.
- **Maaomanikud** – kaitsealale jääb 8 eraomandis olevat maaüksust kogupindalaga 4,9 ha. Kaitseala piirneb 12 riigimaa üksusega ning 33 eraomandis oleva maaüksusega. Valdavalt metsamajandamiseks ja põllumajanduseks kasutatavate maatulundusmaade omanikud on huvitatud neile kuuluva metsa- ja põllumaa majandamisest ning ei soovi kaitsealaga piirnevate alade märjemaks muutumist ega soostumist.
- **Piirkonna kohalikud elanikud** – Meelva maastikukaitsealal ei asu ühtegi majapidamist, kuid kaitseala vahetus naabruses (kuni 0,5 km kaugusel) paikneb ca 30 üksikmajapidamist. Ala lähikonnas (2–3 km raadiuses) paiknevad Meelva, Toolamaa, Säkna, Jaanimõisa, Terepi, Rasina, Savimäe, Kõnnu, Mägiotsa ja Raadama külad, ca 5 km kaugusel asub Räpina linn. Piirkonna elanikud on huvitatud ala jätkuvast kasutusest puhkealana ning marjade (eelkõige jõhvika, vähemal määral ka rabamuraka) ning seente korjamiseks.
- **Matkajad, loodusehuvilised, matkakorraldajad** – Meelva soo puhul on tegemist ühe Kagu-Eesti suurima sooga. Kaitseala kagunurgas paikneb Meelva järv, mille põhjaosa idakaldale on rajatud avalik puhkeplats ja ujumiskoht. Meelva järve lõunaosa idakaldal paikneb Haudemäe puhkemaja, milles on kaks majutusruumi kuni kümnele inimesele. Puhkemaja külastajad saavad Meelva järvel sõita paatide, kanuude ja vesijalgratastega, samuti korraldatakse jalgsimatku ümber Meelva järve ja räätsamatku Meelva rabas. Kaitseala lõunapiiri ja Meelva järve lähistel asub RMK Meelva matkaonn. Arvestades spetsiaalse külastusinfrastruktuuri puudumist kaitsealal, on külastuskoormus valdaval osal kaitsealast pigem väike.

1.4. KAITSEKORD

Vastavalt kaitse-eeskirjale (RT I 1999, 1, 2; lisa 1) jaguneb Meelva maastikukaitseala maa-ala vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks looduslikuks sihtkaitsevööndiks (Meelva skv. KLO1100626) ja üheks piiranguvööndiks (Saareküla pv. KLO1100637) (joonis 4).

Kaitse-eeskirjast tulenevalt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju ja seeni ja püüda kala, kuid telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja poolt selleks ettenähtud ja tähistatud paikades. Kaitsealal on keelatud veemootorsõidukitega liiklemine.

Liiklemine ja parkimine teiste mootorsõidukitega on lubatud teedel ja parklates, väljaspool teid ja parklaid on lubatud mootorsõidukitega liiklemine vaid teaduslikel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel, ka metsatöödel ja mootorsaasidega hundijahil. Jahipidamine on lubatud, välja arvatud linnujaht. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine kogu kaitsealal selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Kaitsealal on üldjuhul keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine ja uute ehitiste püstitamine.

Joonis 4. Meelva maastikukaitseala tzoneering (aluskaart: fotokaart, Maa-amet 2015).

Sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, mõned erandlikud tegevused (hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks, olemasolevate kraavide

hooldustööd, teaduslikult põhjendatud tööd veerežiimi looduslikkuse tagamiseks ning valikraie kindlatel eraldistel; vt lisa 1) on lubatud kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul.

Piiranguvöönd on kaitseala majanduslikult kasutatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada looduskaitseseaduses ning kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimustega.

Meelva maastikukaitsealal paikneb **Saareküla merikotka püsielupaiga sihtkaitsevöönd** (KLO3101047) (pindalal 12,6 ha). Vastavalt looduskaitseseadusele (RT I 2004, 38, 258) on inimese viibimine merikotka püsielupaigas keelatud 15. veebruarist 31. juulini. Kitsendused ei kehti tulundusmaa sihtotstarbega kinnisasja elumumaal, põllumajandusmaal ja õuemaal, samuti avalikus kasutuses oleval teel.

1.5. UURITUS

1.5.1. Läbiviidud inventuurid ja uuringud

Natura Elupaikade inventuur, 2001

Natura 2000 võrgustiku alade moodustamisele eelnes Natura elupaikade inventeerimine aastatel 2001–2003. Meelva maastikukaitsealal paiknevaid soolasid ja metsi inventeeriti selle projekti käigus 2001. aastal kokku 1848 ha ulatuses (EELIS).

Eesti soode looduskaitseline inventeerimine, 2010–2011

Eestimaa Looduse Fondi korraldatud inventuuri käigus inventeeriti kaitsealal paiknevaid lagesoolasid kokku 1549 ha ulatuses (Paal, Leibak, 2013).

Meelva maastikukaitseala metsaelupaikade inventeerimine, 2012

Metsaelupaikade inventuur keskendus eelkõige mineraalmaadel kasvavatele vanadele metsadele. Töö tulemusena täpsustati elupaikade piire ning kaardistati kaitseala põhjatipus ja ala edelaosas Haabsaarel ja Torstasaarel paiknevad vana loodusmetsa elupaigad pindalaga 17,8 ha (Voolaid, 2012).

Kalastiku ja püügivahendite efektiivsuse uuring Eesti väikejärvedes, 2010

Nimetatud EMÜ Limnoloogiakeskuse poolt läbiviidud uurimistöö raames, mis erinevas mahus on toimunud alates 1995. aastast, on Meelva järves kalastiku uuringud toimunud 2010. ja 2013. aastal. Uuringust saadud andmetele toetudes hinnatakse veekogude kalanduslikku väärtust ja antakse soovitusi sobivate püügimeetmete rakendamiseks (Krause jt, 2013).

1.5.2. Riiklik seire

Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) järgi paikneb Meelva maastikukaitsealal kokku 5 seirejaama (-ala). Järgnevad andmed seirete toimumise kohta pärinevad EELISest, Keskkonnaregistrist ja Seireveebist.

Ohustatud soontaimed ja samblaliigid (SJA8938000) Põlvamaa, Mooste vald, Säkna küla

Seiratakse austria roidputke (*Pleurospermum austriacum*) populatsiooni suurust, liigi ohtrust, vitaalsust ja inimõju. Seiretööd on toimunud 2004. ja 2009. aastal.

Väikejärvede seire (SJA4672000) Põlvamaa, Räpina vald, Meelva küla, Meelva järv.

Siseveekogude seire alamprogrammi kuuluvat Väikejärvede seiret on Meelva järvel teostatud 2010. ja 2013. aastal. Seire käigus uuriti hüdrokeemiat, füto- ja zooplanktonit, suurtaimi, suurselgrootuid, kalastikku ja järve valglat.

Haned, luigid ja sookurg (SJA2314000) Meelva (Põ) ja (SJA0781000) Veriora (Põ)

Sookure seiret on teostatud Meelva rabas aastatel 2000, 2003, 2006, 2009, 2012.

Madalsoode ja rabade linnustik (SJA0486000) Meelva raba

Meelva rabal viiakse läbi „Eluslooduse mitmekesisuse ja maastike seire“ programmi „Liikide ja koosluste seire“ allprogrammi kuuluvat Madalsoode ja rabade linnustiku riiklikku seiret. Seiret on teostatud 1998. ja 2012. aastal.

Valitud elupaikade haudelinnustik (SJA0252000) Põlvamaa, Räpina vald, Mägiotsa küla, Meelva raba. Valitud elupaikade haudelinnustiku punktloendust on Meelva rabas teostatud aastatel 1993, 1994, 1995, 1997, 1998, 1999.

1.5.3. Inventuuride ja uuringute vajadus

Austria roidputke leviku ja seisundi hindamine

Võimalusel tuleks Meelva rabas austria roidputkele sobiva metsa kasvukohatüübiga paiknevaid soosaari ja sood ümbritsevaid metsi täiendavalt läbi vaadata, et avastada austria roidputke teisi võimalikke kasvukohti. Kuna kaitseala on tervikuna tsoneeritud sihtkaitsevööndise, siis puudub otsene oht austria roidputke teadmata kasvukohtade hävimiseks.

Natura metsaelupaikade inventuur

Praegune elupaigaandmestik pärineb eriaegadest ning erineva põhjalikkusega inventuuridest. Kuna osa elupaigaandmeid ei vastanud reaalsusele, siis täpsustati elupaikade levikuandmeid

käesoleva kava koostamisel välitööde- ja kaardipõhiselt. Soo- ja vee-elupaikade andmestikku võib hetkel hinnata heaks ning ruumiliselt täpseks, kuid metsaelupaikade andmestik on osaliselt vananenud ning osalt lausa hinnanguline. Seetõttu tuleks kaitsekorraldusperioodil (hiljemalt selle lõpus) korraldada metsaelupaikade inventeerimine.

Meelva soo servaalade veerežiimi ja soelupaikade seisundi taastamise tulemusseire

Taastamistöode järel on tööde edukuse hindamiseks ja võimalike korrigeerimiste tegemiseks vajalik jälgida soo servaaladel veerežiimis ja taimkattes toimuvaid muutusi. Selleks tuleb rajada veetaseme mõõtmiseks seirejaamad ja taimkatte analüüsiks püsiruudud.

2. VÄÄRTUSED JA KAITSE-EESMÄRGID

Meelva maastikukaitseala eesmärk on Meelva soo ja sealsete kaitsealuste liikide ning Meelva ja Pado järvede kaitse. Kaitsealal asuvad I kaitsekategooriasse kuuluvate kalakotka (*Pandion haliaetus*) leiukohad ning Saareküla merikotka (*Haliaeetus albicilla*) elupaik. Kaitsealustest nahkhiirtest on nähtud veelendlast (*Myotis daubentonii*), pargi-nahkhiirt (*Pipistrellus nathusii*) ja suurkõrva (*Plecotus auritus*).

Natura 2000 alade võrgustikku kuuluva **Meelva linnuala** kaitse-eesmärgiks on järgnevad linnuliigid, mille isendite elupaiku kaitstakse: laululuik (*Cygnus cygnus*), sookurg (*Grus grus*), kalakajakas (*Larus canus*) ja kalakotkas (*Pandion haliaetus*).

Natura 2000 alade võrgustikku kuuluva **Meelva loodusala** kaitse-eesmärgina on märgitud järgmised Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid: huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (7110*), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (9010*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*).

Lisaks on erinevate seirete käigus Meelva kaitsealal registreeritud järgmised **II kaitsekategooriasse** kuuluvad liigid: mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), laanerähn (*Picoides tridactylus*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*) ja taimedest austria roidputk (*Pleurospermum austriacum*).

III kaitsekategooriasse kuuluvad liigid: männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), hallõgija (*Lanius excubitor*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), mudatilder (*Tringa glareola*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), teder (*Tetrao tetrix*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), lõopistrik (*Falco subbuteo*), heletilder (*Tringa nebularia*), hoburästas (*Turdus viscivorus*) ning taimedest sulgjas õhk (*Neckera pennata*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), väike vesikupp (*Nuphar pumila*), kahelehine käokeel (*Platanthera bifolia*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*).

2.1. ELUSTIK

2.1.1. Loomastik

2.1.1.1. Linnud

Meelva soo on Kagu-Eesti üks suurimaid soomassiive ning pakub oma laugastike, järvede ja rohkete soosaartega sobivaid ja intensiivsest inimtegevusest eemal olevaid elupaiku mitmetele haruldastele linnuliikidele. Alal on **I** kaitsekategooriasse kuuluvad kalakotkas ja merikotkas ning **II** kaitsekategooriasse kuuluv laululuik. Kaitsealal on nähtud nii kaljukotkast, kes võib kasutada Meelva sood ühe võimaliku toitumisalana kui ka must-toonekurge, kes on alal ilmselt juhukülaline.

Lagedad älve- ja laukaraba alad on regioonis vähelevinud ning on seetõttu väärtuslikuks elupaigaks lagerabadele iseloomulikule linnustikule, eelkõige nn kahlajatele.

2.1.1.1.1. LAULULUIK (*CYGNUS CYGNUS*)

II Kat, EPN 8, LiD I, KE – ei, LoA – ei, LiA – jah

Loodus- ja linnualal antud hinnang B (väärtuslik).

Laululuik on Eestis tuntud läbirändaja, kuid laululuige pesitsusaegne arvukuse nii lühike (2001-2012) kui pikk (1980-2012) trend näitavad Eestis tugevat arvukuse tõusu (Elts jt, 2013). Eestisse saabub laululuik märtsis, läbirändel peatub kevadel kuni mai teise pooleni ja sügisel septembri lõpust novembrini. Rändel peatuvad luiged nii merel kui ka siseveekogudel. Natura standardandmebaasi kohaselt pesitseb Meelva kaitsealal üks laululuige paar.

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Meelva kaitsealal pesitseb vähemalt üks paar laululuiki.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Meelva kaitsealal pesitseb vähemalt üks paar laululuiki.

- Mõjutegurid ja meetmed

- Võimalikud häiringud järvel liikuvate kalastajate ja puhkajate poolt.

Meede: *Vajadusel külastuskorralduse reguleerimine pesitsusperioodil.*

2.1.1.1.2. SOOKURG (*GRUS GRUS*)

III Kat, EPN 8, LiD I, KE – ei, LoA – ei, LiA – jah

Loodus- ja linnualal antud hinnang B (väärtuslik).

Sookurg on Eestis laialt levinud haudelind. Sookure arvukuseks hinnatakse 7000–8000 paari. Sookurg pesitseb erinevat tüüpi märgaladel, eelistades soid, märgi lodumetsi, lamme, sisemaa järvi ja rannikuveekogusid. Peamisteks ohuteguriteks on pesitsusaegne häirimine ja pesade hävimine raietega (Leito, 2008).

Meelva kaitsealal loendati 2012. aastal 7 sookure paari. Viimase 10 aasta jooksul on pesitsevaid sookure paare jäänud veidi vähemaks (2009. a 11 paari, 2006. ja 2003. a 10 paari). Sookurgede sügisrändel peatus Meelvas 2012. aastal ca 800 isendit. Rändel peatuvate isendite pikaajaline trend (1982–2012) on selgelt langev, kuid aastati on arvukus olnud muutlik ja varieerunud kuni kaks korda (Seireveeb).

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Sookure elupaikade hea seisund ja vähemalt 7 sookure paari pesitsemine alal.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Sookure elupaikade hea seisund ja vähemalt 7 sookure paari pesitsemine alal.

- Mõjutegurid ja meetmed

- Sooelupaikade seisundi halvenemine jätkuva kuivenduse toimetel.

Meede: *Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine).*

2.1.1.1.3. KALAKAJAKAS (*LARUS CANUS*)

0 Kat, EPN 8, LiD II/2, KE – ei, LoA – ei, LiA – jah

Loodus- ja linnualal antud hinnang C (küllaltki väärtuslik).

Kalakajakas on peamiselt rannikute lind, kuid üha sagedamini pesitseb ka sisevetel: suurematel järvedel ja rabalaugastel. Erinevatel andmetel on kalakajakaid Eestis 50000–100000 pesitsuspaari (Mandre, Loodusõpe).

Kalakajaka pikaajaline trend (1969–2007) kogu Eesti territooriumil näitab kalakajaka arvukuse kõrgperioodi 2000. aastate alguses, praegu on trend languses. Ka Meelva rabas 1998. aastal läbiviidud seirel leiti kalakajaka kõrge asustustihedus, 95 paari, kuid 2012. aasta seireandmete järgi pesitseb Meelva rabas 17 kalakajaka paari (Seireveeb).

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Kalakajaka elupaikade hea seisund ja vähemalt 17 kalakajaka paari pesitsemine alal.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Kalakajaka elupaikade hea seisund ja vähemalt 17 kalakajaka paari pesitsemine alal.

- Mõjutegurid ja meetmed

Kalakajakale ja tema võimalikele elupaikadele ei avaldu olulisi negatiivseid mõjusid.

2.1.1.1.4. KALAKOTKAS (*PANDION HALIAETUS*)

I Kat, EPN 6, LiD I, KE – ei, LoA – ei, LiA – jah

Loodus- ja linnualal antud hinnang B (väätuslik).

Kalakotkas on I kaitsekategooria linnuliik, kes käesoleval ajal on Eestis oma 50–60 pesitseva paariga saavutanud arvukuse, mis annab lootust populatsiooni säilimiseks. Kalakotkas on Eesti Punase raamatu liik, kes on kantud haruldaste liikide nimistusse ja teda ohustavate teguritena on välja toodud häirimine, vanade okasmetsade kadumine, veekogude eutrofeerumine ning õhusaaste (eElurikkus).

2010. aastal oli Põlvamaal 4 asustatud kalakotka pesa. Kuni aastani 2011 toimus kalakotka riiklik seire iga viie aasta tagant ning ülejäänud seiretööd rahastati liigitegevuskavade täitmise raames. Alates 2012. aastast on kalakotka kõik Keskkonnaregistrisse kantud pesapaigad iga-aastase seire all (Kalakotka kaitse tegevuskava).

Meelvas on kalakotkas registreeritud 1998. aasta haudelinnustiku seire käigus. Ühe leiukoha vaatlused on toimunud ka 2006–2013. aastatel viiel korral ning teisel leiukohal 2003–2013. aastatel samuti viiel korral. Kalakotkaste pesitsemist võib Meelva maastikukaitsealal pidada edukaks. 2010. aastal registreeriti (lisaks rõngastati) 3 kalakotka poega Meelva-Mati tp leiukohas ning 2013. a oli kalakotka pesas samuti 3 lennuvõimestunud poega. Ka teises pesas (Meelva tp leiukoht) registreeriti 2010. aastal 3 ning 2013. a üks lennuvõimestunud poeg (EELIS).

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Kalakotka elupaikade hea seisund, vähemalt kahe kalakotka paari pesitsemine kaitsealal.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Kalakotka elupaikade hea seisund, vähemalt kahe kalakotka paari pesitsemine kaitsealal.

- Mõjutegurid ja meetmed

- Kalakotka elupaikade külastamine ja liigi häirimine pesitsusperioodil.

Meede: *Meelva looduskaitseala loomisel eraldi sihtkaitsevööndi moodustamine (liikumispääs pesitsusperioodil) kalakotkaste elupaikade kaitse paremaks korraldamiseks (lisa 2).*

2.1.1.1.5. MERIKOTKAS (*HALIAEETUS ALBICILLA*)

I Kat, EPN 7, LiD I, KE – ei, LoA – ei, LiA – ei

Merikotkas on pikaajaline territoriaalne linnuliik, kelle pesitsusterritooriumid on häirimise puudumisel asustatud aastakümneid. Pesapuuna eelistab merikotkas mäнди ja haaba. Pesitseb vanades metsades, kus pesametsa keskmine vanus on lehtmetsades 90 aastat ja okasmetsades 120–130 aastat (Merikotka kaitse tegevuskava). Eestis on merikotka arvukus alates 1990-ndate aastate algusest tugevalt (>50%) tõusnud ning ulatus 2013. aastal 220–250 paarini (Seireveeb). Merikotkast ohustavad peamiselt erinevad keskkonnamürgid. Teiste ohutegurite (sobivate pesapuude nappus, pesitsusaegne häirimine, lindude tahtlik tapmine, hukkumine elektriliinides ja teedel) mõju on hinnatud väiksemaks (Merikotka kaitse tegevuskava).

Meelva maastikukaitsealal asub Saareküla merikotka püsielupaik, kus on vaatlused toimunud alates 2006. aastast ühe-kahe aastase intervalliga. 2011. ja 2013. aasta vaatlusandmed kinnitavad pesa asustamist ja ühe poja lennuvõimestumist mõlemal aastal (EELIS).

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Merikotka elupaikade hea seisund, vähemalt ühe merikotka paari pesitsemine kaitsealal.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Merikotka elupaikade hea seisund, vähemalt ühe merikotka paari pesitsemine kaitsealal.

- Mõjutegurid ja meetmed

Merikotka pesapaigas püsielupaiga alal on sobiv kaitseržiim pesitsusaegse liikumispääringuga (15.02–31.07), samas ei ole avalik teave selle kohta kättesaadav.

Meede 1: Lisada loodava Meelva looduskaitseala kaitse-eesmärgiks: kaitsta liike, mida nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. Need on I kaitsekategooria liigid.

Meede 2: Meelva looduskaitseala loomisel eraldi sihtkaitsevööndi moodustamine ning liikumispääringu kehtestamine.

2.1.1.1.6. TEISED II JA III KAITSEKATEGOORIASSE KUULUVAD LINNULIIGID

1998. ja 2012. a haudelinnustiku seirete tulemusel on registreeritud Meelva kaitsealal üks II kaitsekategooriasse kuuluv linnuliik, mustsaba-vigle ja 16 III kaitsekategooriasse kuuluvat linnuliiki.

Soolinnustik: mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), hallõgija (*Lanius excubitor*), rüüt (*Pluvialis apricaria*), mudatilder (*Tringa glareola*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), teder (*Tetrao tetrix*), väikekoovitaja (*Numenius phaeopus*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), heletilder (*Tringa nebularia*), kuldhänilane (*Motacilla citreola*).

Metsalinnustik: männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), hoburästa (*Turdus viscivorus*).

Avamaastik: punaselg-õgija (*Lanius collurio*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), lõopistrik (*Falco subbuteo*).

Kuna neile liikidele on kaitse tagatud elupaikade ja katusliikide kaitse kaudu, siis kaitse-eesmärke ei seata. Kaaluda tuleks ala jaoks tüüpiliste ja esinduslike liikide lisamist kaitseala kaitse-eesmärgiks.

2.1.1.2. Imetajad

2.1.1.2.1. NAHKHIRED

Meelva maastikukaitsealal on registreeritud 3 nahkhiireliigi lennuala. Registreeritud liikideks on veelendlane, pargi-nahkhiir ja suurkõrv. Lennuala paikneb kaitseala lõunaosas Meelva järve edelatipus. Talvituspaiku ning tõenäoliselt ka olulisi suviseid varjupaiku kaitsealal ei ole. Nahkhiired teevad Meelva järve kohal ning seda ääristavates hõredamates metsades toitumislende.

Veelendlane (*Myotis daubentonii*) II Kat, ENP 8, LD IV, KE – ei, LoA – ei, LiA – ei

Veelendlane on Euroopas laialt levinud nahkhiireliik, kelle levila ulatub Lõuna-Euroopast Kesk-Soomeni. Eestis on veelendlane tavaline ja arvukas nahkhiir, kelle elu- ja toitumispaiakadeks on peamiselt veekogude ümbrus ja pargiilmelised puistud. Talvituspaikadeks on sagedamini maa-alused käigud ja suured keldrid, kuid suvised poegimiskolooniad teevad nad tihti vanades puudes paiknevatesse õõnsustesse (MTÜ Suurkõrv).

Pargi-nahkhiir (*Pipistrellus nathusii*) II Kat, ENP 8, LD IV, KE – ei, LoA – ei, LiA – ei

Pargi-nahkhiir on Eestis suhteliselt levinud liik. Pargi-nahkhiire elupaikadeks Eestis on peamiselt pargid ja muud sarnased puistud, kus tihtipeale leidub ka mõni veekogu. Sageli võib teda kohata ka raiesmikel. Varjupaikadena kasutavad nad sageli majades ning puudes leiduvaid õõnsusi (MTÜ Suurkõrv).

Suurkõrv (*Plecotus auritus*) II Kat, ENP 8, LD IV, KE – ei, LoA – ei, LiA – ei

Eestis on (pruun-) suurkõrv üsna tavaline liik. Suurkõrva elukohad paiknevad tihti inimasulates või nende lähedal olevates parkides, aedades ja pargiilmelistes looduslikes puistutes. Et suurkõrv on ööelanik, siis otsib ta päeval sageli varju linnupesakastidest ning meelsasti ka majadest - pööningutelt ja räästaalustest. Suvised varjupaigad paiknevad puudes ning hoonetes (MTÜ Suurkõrv).

Kuna neile liikidele on kaitse tagatud elupaikade ja katusliikide kaitse kaudu, siis kaitse-eesmärke ei seata.

2.1.2. Taimestik

Kaitseala eesmärk on Meelva soo ja sealsete kaitsealuste liikide ning Meelva ja Pado järvede kaitse. Kaitstaval alal esineb II kaitsekategooriasse kuuluva austria roidputke (*Pleurospermum austriacum*) kasvukoht ning teadaolevalt viis III kaitsekategooriasse kuuluvat taimeliiki, sulgjas õhik (*Neckera pennata*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*), väike vesikupp (*Nuphar pumila*) ja kahelehine käoheel (*Plantanthera bifolia*).

2.1.2.1. Austria roidputk (*PLEUOSPERMUM AUSTRICUM*)

II Kat, EPN 5, LoD –, KE – ei, LoA – ei, LiA – ei

Austria roidputk on kõrgekasvuline peamiselt salu- ja laanemetsades kasvav sarikaline, mille levik piirdub Eestis Põlva ja Võru maakondadega (Seireveeb; Ohustatud taimeliikide seire, 2009). 2004. aastal seirati Eestis kokku 9 kohas (Seireveeb), Keskkonnaregistri andmetel on austria roidputkel Eestis 17 leiukohta. Liigi arvukuse trend üldiselt väheneb. Potentsiaalseteks ohuteguriteks liigile on metsahooldustööd, metsa kuivendamine, soode kuivendamine ja turba võtmine (Seireveeb).

Meelva leiukoht on suhteliselt väike ja eraldatuna asuv ning ilmselt stabiilne. Kuigi mullatüübi ja puistu seisukohalt võiks liik olla soosaarel palju laiemalt levinud, on teda seni leitud vaid kitsalt piirdunud leiukohast (2004.a 0,2 ha ja 2009.a 0,07 ha) (Seireveeb). 2014. aasta kaitsekorralduskava koostamise raames fikseeriti samuti liigi olemasolu rabasaarel.

Võimalusel tuleks Meelva rabas austria roidputkele sobiva metsa kasvukohatüübiga paiknevaid soosaari ja sood ümbritsevaid metsi täiendavalt läbi vaadata, et avastada austria roidputke teisi võimalikke kasvukohti. Kuna kaitseala on tervikuna tsoneeritud sihtkaitsevööndise, siis puudub otsene oht austria roidputke teadmata kasvukohtade hävimiseks.

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Austria roidputke asustatud ning potentsiaalsete elupaikade soodne seisund.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Austria roidputke asustatud ning potentsiaalsete elupaikade soodne seisund.

- Mõjutegurid ja meetmed

+ *Kasvukoht paikneb rabasaarel kaitsealal, mistõttu inimtegevusest (raied, kuivendamine) tulenevad ohutegurid puuduvad.*

- *Puudub ülevaade levikust ja seisundist.*

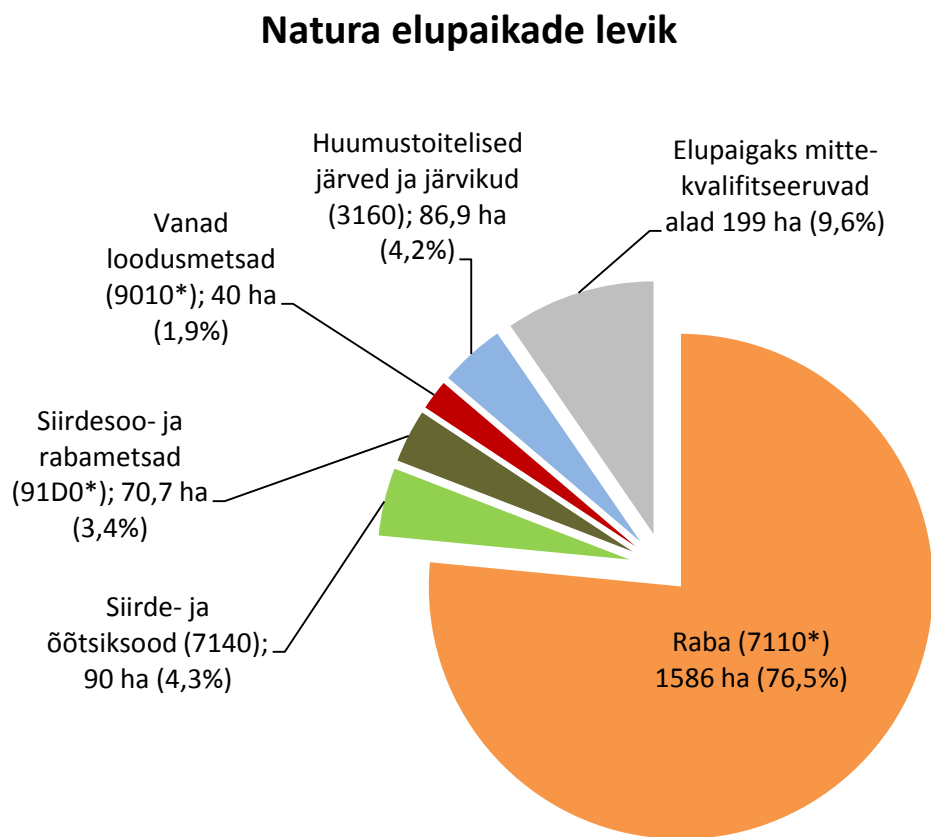
Meede: *Austria roidputke leviku ja seisundi hindamine.*

2.1.2.2. III kaitsekategooriasse kuuluvad taimeliigid

Alalt on leitud viis III kaitsekategooriasse kuuluvat taimeliiki: kahelehine käokeel (*Plantanthera bifolia*), pruunikas pesajuur (*Neottia nidus-avis*), kuradi-sõrmkäpp (*Dactylorhiza maculata*), väike vesikupp (*Nuphar pumila*) ja lisaks sammaltaimede hulka kuuluv sulgjas õhik (*Neckera pennata*), millest viimane on vääriselupaikade indikaatorliigiks (RTL 2007, 4, 66). Samas nende säilimise tagab ka elupaikadel ja katusliikidel põhinev kaitse. Mistõttu eraldi eemärke ja kaitsemeetmeid neile kaitsekorralduskavaga ette ei planeerita.

2.2. Kooslused

Kaitstavatest elupaikadest esineb Meelva maastikukaitsealal 6 Loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpi: huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (7110*), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (9010*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ning lisaks siirde- ja õõtsiksood (7140) (joonis 5, tabel 1). Nokkheinakooslusi vaadeldakse koos raba elupaigatüübiga.

Joonis 5. Natura elupaikade levik (ha, %) Meelva maastikukaitsealal.

Tabel 1. Meelva maastikukaitseala elupaikade pindalad ja seisundi hinnang Natura 2000 andmebaasi (2012 Natura standardandmebaas) järgi ja praegune hinnang Eesti soode inventuuri, metsaelupaikade inventuuri ning käesoleva kaitsekorralduskavaga seotud elupaigaandmete täpsustamise alusel.

Kood	Elupaigatüüp	Natura 2000 standardandmebaas		2014. a andmed	
		Pindala, ha	Seisundi hinnang	Pindala, ha	Seisundi hinnang
7110* (s.h 7150)	Rabad (Nokkheinakooslused)	1618	A	1586	A
7140	Siirde- ja õõtsiksood	-	-	90	B
91D0*	Siirdesoo- ja rabametsad	83,6	B	70,7	B
9010*	Vanad loodusmetsad	74	B	40	B
3160	Huumustoitelised järved ja järvikud	87	B	86,9	B

Sood

2.2.1. Rabad (7110*)

LoD I, KE – ei, LoA – jah

Raba elupaik on soo arengu viimane aste, milles taimede surnud osadest ladestunud turvas on nii tüse, et taimede juured ei küüni enam toitainerikka veeni. Seetõttu on rabad ombrotroofsed (sadeveetoitelised), toitevaesed ning veetase on tavaliselt kõrgem kui ümbritsevatel aladel. Rabataimkattes valitsevad turbasamblad ja puhmastaimed, puisrabades kasvavad kidurad männid ning üksikud kased.

Rabakooslused on kaitsealal enamlevinud elupaigaks, hõlmates Natura standardandmebaasi järgi loodusalast 78,1% ehk 1618 ha, praegustel täpsustatud andmetel on elupaiga üldpindala 1586 ha olles pisut väiksem tänu osade alade kvalifitseerumisele siirde- ja õõtsiksoode elupaika, mis varasemalt oli elupaiga andmetes eristamata. Seetõttu tehakse käesoleva kavaga ettepanek Natura standardandmebaasi muutmiseks (lisa 7). Meelva raba näol on tegu ühe Kagu-Eesti suurima rabaga, kus esineb regioonis vähelevinud laukaraba. Meelva raba kujutab endast

soosaarte ja siirdesooaladega liigendatud raba liitmassiivi, millel valdab lage või hõredate mändidega peenar-älveraba (foto 2), servaaladel puis-mättaraba ning raba keskosas paiguti ka laukaraba.

Rabakooslused on suuremas osas väga heas seisundis, kuid põhja ja lõunaosas mõjutavad rabelupaiku vanad kuivendussüsteemid. Raba läänepiiril asub tegutsev Meelva turbatootmisala, idapiiril asuvad RMK metsamaad, mille kuivendussüsteeme võidakse rekonstrueerida. Raba põhjaosas on rabaalal ja selle servades mitmeid eri aegadel kaevatud kuivenduskraave, raba lõunaosas mõjutab raba vanade turbakarjääride jaoks rajatud kraavisüsteem. Vanad soolale kaevatud kuivenduskraavid on suuremal või vähemal määral kinni kasvanud, kuid suurem osa neist on siiski veel mõningal määral funktsioneerivad avaldades rabelupaikadele tänini negatiivset kuivendavat mõju.

Meelva turbatootmisala kaeveluba kehtib kuni 2019. aastani, kuid turbavarud selleks ajaks mäeeraldisel ei ammendu. Kaeveloa pikendamisel tuleb hinnata kaevandamise jätkamisega kaasnevaid mõjusid Natura loodusalale, maastikukaitsealale ning soolupaikadele ning leida kompromisslahendus, mis ei tooks ala veerežiimile kaasa täiendavaid negatiivseid mõjusid. Kuna kuivenduse mõju ulatus on paigaspetsiifiline, siis on otstarbekas korraldada freesväljadega piirneval alal kuivenduse mõju seiret. Meelva freesturbaväljad paiknevad kaitseala piiril ning soolupaigatüüpide rabad (7110*) ja siirde- ja õõtsiksood vahetus naabruses avaldades neile negatiivset mõju. Mõju avaldub esmalt veetaseme alanemises, millele omakorda reageerib soelustik. Mõju intensiivsuse ja ulatuse väljaselgitamiseks tuleks rajada kaks 600 m pikkust seiretransekti (joonis 6), millel jälgitakse soovee taset erinevatel kaugustel freesvälja piirdekraavist. Põhjapoolne transekt paikneb raba- ja siirdesooalal, lõunapoolne rabaalal. Transektidele paigaldatakse seirepunktide freesväljade piirdekraavist 10, 20, 50, 100, 200, 400 ja 600 m kaugusele. Veetaseme seireks on soovitatav paigaldada piesomeetrilised veemõõdutorud (PVC torud läbimõõduga 25 mm, mille alumine osa maapinnast kuni 0,5 m sügavuseni on perforeritud). Veetaseme sügavust samblapinnast tuleks mõõta külmumata pinnasega perioodil (maist oktoobrini üks kord kuus) kolme aasta vältel.

Kaevandamisloa pikendamisel tuleb kaaluda kaevandusmõju seire kohustuse seadmist.

Joonis 6. Meelva freesturbaväljade kuivenduse mõju seirealade soovitatavad asukohad (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Raba elupaik on säilinud vähemalt 1586 ha suurusel alal, seisundiga A (väga hea)

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Raba elupaik on säilinud vähemalt 1586 ha suurusel alal, seisundiga A (väga hea)

- Mõjutegurid ja meetmed

- Raba ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju.

Raba piirdekraavid ja alal paiknevad kuivendusobjektid avaldavad negatiivset mõju raba-aladele, soodustades paremat puude kasvu ning metsapiiri aeglast nihkumist raba keskosa suunas.

Meede: *Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine 13 km ulatuses).*

Foto 2. Nõrga kuivenduse mõjuga puis-peenar-älveraba Meelva raba lõunaosas 20. sajandi esimesel poolel rajatud turbakarjääride naabruses (foto: Raimo Pajula).

2.2.2. Siirde- ja õõtsiksood (7140)

LoD I, KE – ei, LoA – ei

Elupaigatüüpi kuuluvad turvast moodustavad taimekooslused vähe- kuni kesktoiteliste vetega alal, iseloomulikud on nii soligeensete kui ombrogeensete soode tunnused. Hõlmavad väga mitmekesiseid taimekooslusi. Suurtes sookompleksides valdavad õõtsikud, mille moodustavad keskmise- või väikesekasvulised tarnad koos turbasammalde või pruunsammaldega. Tavaliselt kaasnevad nendega veesiseste taimede (isoetiidide ja elodeiidide) või veepinnale ulatuvate lehtedega ehk siis sellel ujuvate taimede (nümfeiidide ja lemniidide) kooslused. Boreaalses piirkonnas kuuluvad siia kasvukohatüüpi minerotroofsed madalsood, mis ei ole ulatuslikuma sookompleksi osad, samuti väikesed madalsood veekogude ja mineraalmaa üleminekulal. Selle kasvukohatüübi sood rühmitatakse *Scheuchzeria palustris* ja *Caricetalia fuscae* kooslusteseltsi; hõlmates sinna ka vähetoiteliste veekogude kaldal kasvavad pudeltarna (*Carex rostrata*) kooslused. (Paal, 2000).

Natura standardandmebaasi järgi siirde- ja õõtsiksood Meelva kaitsealal puuduvad. Meelva kaitsekorralduskava koostamise käigus 2014. aastal toimunud välitöödel siiski tuvastati siirde- ja õõtsiksood Meelva kaitsealal. Siirdesookooslusi on alal registreeritud ka 2010–2011. a toimunud Eesti soode looduskaitse inventeerimisel. Elupaiga üldpindala on käesoleva kaitsekorralduskavaga täpsustatud andmetel 90 ha ning tehakse ettepanek Natura standardandmebaasi muutmiseks (lisa 2 ja 7).

Elupaik on esindatud siirdesood näol soo servades ja soosaarte ümbruses leviva valdavalt lageda läbivoolulise märealana. Paiguti on siirdesoodalad üleminekulised rabaks, mis on sooökosüsteemide loodusliku arengu tulemus. Õõtsiksoona on elupaik esindatud väikeste õõtsiksiirdesoo aladena Padojärve ja Meelva järve kallastel. Elupaik on valdavalt heas (B) seisundis, kuid on paiguti mõjutatud soo servades paiknevate kuivenduskraavide poolt.

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Siirde- ja õõtsiksoode elupaik on säilinud vähemal 90 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde tõttu on osal alast koosluse seisund paranenud.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Siirde- ja õõtsiksoode elupaik on säilinud vähemal 90 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde tõttu on osal alast koosluse seisund paranemas.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- Sood ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju.

Meelva sood ümbritsevad ja sooladele kaevatud kraavid avaldavad negatiivset mõju siirdesoodaladele põhjustades nende seisundi halvenemist ning paigutist puurinde tihenemist.

Meede: *Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine 3,1 km ulatuses).*

2.2.3. Nokkheinakooslused turvastunud nõgudes (7150)

LoD I, KE – ei, LoA – jah

Valgest ja tõmmust nokkheinast (*Rhynchospora alba*, *R. fusca*), vahelmisest ja ümaralehisest huulheinast (*Drosera intermedia*, *D. rotundifolia*), harilikust sookollast (*Lycopodiella inundata*) moodustunud väga püsivad esikkooslused avatud märjal turbaalal, mõnikord ka liivaalal. Vaipsoodes, rabades, samuti immitseva veega või külmaerosiooniga märgadel nõmmealadel, uhtealadel ja oligotroofsete järvikute kallastel. Eestis on elupaik esindatud valdavalt valge nokkheinaga rabaälveste näol. (Paal, 2000).

Nokkheinakooslused on alal esindatud valge nokkheina älvete näol, mis levivad võrdlemisi laialdaselt Meelva älveraba aladel. Elupaik on kaitsekorralduskava koostajate hinnangul väga

heas (A) seisundis. Nokkheinakooslused on rabelupaikade loomulikuks osaks, mistõttu neid pindalaliselt ei eristata ning nende kaitset käsitletakse koos rabade (7110*) elupaigatüübiga.

Metsad

2.2.4. Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)

LoD I, KE – ei, LoA – jah

Elupaigatüüpi kuuluvad okasmetsad või okas-segametsad niiskel kuni märjal turbamullal, mille veetase on püsivalt kõrge. Vesi on toitainevaene. Puhma-rohurindes valitsevad oligotroofsele ja mesotroofsele sookeskkonnale iseloomulikud liigid: puhmad, turbasamblad ja tarnad (Palo, 2010). Eestis kuuluvad sellesse tüüpi siirdesoo- ja rabametsad, s.o puudega kaetud siirdesood ja rabad, mille puistu tagavara on vähemalt 100 tm/ha, või mille liituvus on üle 0,3 ja keskmine kõrgus enam kui 3 m. (Paal, 2000).

Siirdesoo- ja rabametsad on levinud Meelva raba servaaladel ning soosaarte ümbruses. Elupaiga üldpindala on käesoleva kaitsekorralduskavaga täpsustatud andmetel 70,7 ha, mis on mõnevõrra vähem kui Natura standardandmebaasis (83,6 ha). Erinevus on tingitud asjaolust, et osa elupaika määratud alast osutus kuuluvaks raba elupaika (lisa 7). Enamasti on elupaiga näol kaitsealal tegemist rabametsadega, vähemal määral esineb ka siirdesoometsi. Puistus valdab mänd, siirdesoometsades lisandub ka kask. Kuigi rabametsi levib kaitsealal kokku mõnevõrra suuremal pindalal, ei kvalifitseeru neist osa Natura elupaigaks puistu homogeense vanuselise struktuuri ning kuivenduse mõjude tõttu. Osa alast kvalifitseerub potentsiaalseks elupaigaks, mille puhul võib eeldada loodusliku arengu teel ja veerežiimi taastamise toel elupaiga kujunemist.

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Siirdesoo- ja rabametsade elupaiga üldpindala on suurenenud loodusliku arengu ja veerežiimi taastamistööde tõttu vähemalt 90 hektarini, elupaiga seisund on B (hea), veerežiimi taastamistööde tagajärjel on osal alast koosluse seisund paranenud.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Siirdesoo- ja rabametsade elupaik on levinud vähemalt 70,7 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde ja loodusliku arengu tagajärjel on osal alast koosluse seisund paranemas.

- Mõjutegurid ja meetmed

- Sood ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju.

Meelva sood ümbritsevad ja sooladele kaevatud kraavid avaldavad negatiivset mõju siirdesooladele põhjustades nende seisundi halvenemist ning paigutist puurinde tihenemist.

Meede: Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine).

- Saareküla piiranguvööndis paiknevaid elupaiku ja potentsiaalseid elupaiku ohustavad võimalikud raied.

Meede: Saareküla piiranguvööndi ala arvamine sihtkaitsevööndisse Meelva looduskaitseala moodustamisel.

2.2.5. Vanad loodusmetsad (9010*)

LoD I, KE – ei, LoA – jah

Elupaigatüüp hõlmab looduslikke vanu metsi, aga ka looduslike häiringute aladel uuenevaid igas vanuseastmes puistuid. Looduslikud vanad metsad esindavad vähese inimõjuga või üldse igasuguse inimõjuta kliimaskoosluseid ehk siis suktessioonirea hiliseid staadiume. Metsad on kindlasti järjepidevad. Vanade loodusmetsade hulka arvatakse Eestis loo-, nõmme-, palu-, laane- ja rabastunud metsad, mis vastavad põlismetsa kriteeriumitele. (Paal, 2000; Palo, 2010).

Vanad loodusmetsad on levinud Meelva raba mineraalmaasaartel ning raba põhjaserva lähistel kaitseala kirdenurgas. Soosaartel kasvavad laane- ja salumetsad, mille puistus valdavad kuusk, kask, haab ning paiguti ka pärn (foto 3). Kaitseala kirdeservas asub suurem kuuse enamusega laane- ja salumetsa üleminekuline vana loodusmetsa ala ning väiksem kuuse enamusega laanemetsa ala. Elupaiga üldpindala on Meelva maastikukaitseala metsaelupaikade inventeerimisega täpsustatud andmetel 40 ha, mis on ligi kaks korda väiksem kui Natura standardandmebaasis olev ala (74 ha). Erinevus pindalas võib tuleneda asjaolust, et Natura ala moodustamise ajal olid kaitseala metsad põhjalikult inventeerimata ning esitatud elupaiga pindala võis olla hinnanguline (lisa 7). Kaitsealal (soosaartel ning ala põhjaosas) leidub ka potentsiaalseid elupaiku, mille loodusliku arengu tagajärjena võib prognoosida tulevikus elupaiga üldpindala kasvu. Suurim (ca 19 ha) ja olulisem potentsiaalne vana loodusmetsa elupaik paikneb Haabsaarel Saareküla piiranguvööndis.

Kuna elupaigaandmed on erineva kvaliteediga ning osalt fragmentsed, siis on ülevaate saamiseks vajalik korraldada kaitsekorraldusperioodil Meelva looduskaitseala metsaelupaikade ülepipinaline inventeerimine. Piiranguvööndis asuvate elupaikade ja potentsiaalse metsaelupaiga kaitseks on otstarbekas Meelva looduskaitseala moodustamisega arvata piiranguvööndi ala sihtkaitsevööndisse.

- Pikaajaline kaitse-eesmärk

Vanade loodusmetsade pindala on potentsiaalsete elupaikade loodusliku arengu teel suurenenud vähemalt 60 hektarini, elupaiga seisundiga B (hea), loodusliku arengu tagajärjel on koosluste seisund paranemas.

- Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk

Vanad loodusmetsad on levinud vähemalt 40 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), loodusliku arengu tagajärjel on koosluste seisund paranemas.

- Mõjutegurid ja meetmed

- *Saareküla piiranguvööndis paiknevaid elupaiku ja potentsiaalseid elupaiku ohustavad võimalikud raied.*

Kaitseala sihtkaitsevööndis ei avaldu vanadele loodusmetsadele olulisi antropogeenseid mõjutegureid.

Meede: *Saareküla piiranguvööndi ala arvamine sihtkaitsevööndisse Meelva looduskaitseala moodustamisel.*

Foto 3. Vana loodusmetsa elupaik (salumets) kaitseala lääneosas Kõivsaarel (foto: Raimo Pajula).

Veekogud

2.2.6. Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)

LoD I, KE – ei, LoA – jah

Huumustoiteliste järvede ja järvikute elupaika kuuluvad eelkõige huumustoitelised (düstroofsed) rabaveekogud – pruuniveelised järved ja rabalaukad, mille vesi on happeline ja humiinaise tõttu üsna tume. Rabajärvedes ja –laugastes enamasti kõrgem kaldaveetaimestik kas puudub või on väga hõre, veesiseseid taimi on vähe, kuid nii kaldal kui kaldavees kasvab rohkesti turbasamblaid. Tõmmu- ja puhtaveeliste segatoiteliste järvede vesi sisaldab rohkem mineraalaineid ja neis kasvab rohkem ujulehtedega taimi ja üsna rohkesti konnaosja. (Paal, 2000).

Elupaigatüüp hõlmab Meelva rabas paiknevat rabalaukaid, Padojärve ja Meelva järve (foto 4). Natura standardandmebaasi kohaselt hõlmab tüüp kaitsealast 4,2% ehk 87 ha, ka täpsustatud pindala on praktiliselt sama (86,9 ha), elupaiga seisund on hea. Laukad ja laugastikud on vanade rabakoosluste loomulikuks osaks ning on väga heas (A) seisundis. Natura standardandmebaasi kohaselt oli laugaste seisundi hinnang hea (B). Olulisi inimõjusid laugaste puhul märgata pole.

Meelva järve veekogumi seisundiklass oli 2013. aasta andmetel kesine, elupaiga seisundit on hinnatud siiski heaks. Järvele avaldab mõju suhteliselt suurelt (13,3 km²) ja suures osas väljaspool kaitseala paiknevalt valgalalt põllumajandus- ja hajureostusena lähtuv toitainete (fosfori ja lämmastiku) sissekanne. Järve kõrge troofsuse üheks põhjuseks on tõenäoliselt ka nõukogude perioodist pärinev ja järvesetteisse ladestunud toitainetest tulenev järve sisekoormus. Järve suubub mitmeid kraave millest hooldatavate ühiseesvooludena on kirjas kaks objekti (Saareküla, Herso-Melowa talu). Registrise kantud maaparandusobjektid hõlmavad järve valgalast vaid 12%. Järve valgalal olevate maaparandussüsteemide hooldus- ja rekonstrueerimistöödel on oluline veekaitseõuete järgimine. Hoidmaks ära setete kandumist järve tuleks vältida kraavide puhastamist ja süvendamist kõrgveeperioodil.

- **Pikaajaline kaitse-eesmärk**

Laugaste ja järvede kogupindala on 87 ha ja seisund on väga hea (A). Meelva järve osas on elupaiga seisund paranenud.

- **Kaitsekorraldusperioodi kaitse-eesmärk**

Laugaste ja järvede kogupindala on 87 ha ja seisund on hea (B). Meelva järve osas on elupaiga seisund paranemas.

- **Mõjutegurid ja meetmed**

- Kuivendussüsteemide mõju.

Laukad levivad kuivenduskraavideta rabaaladel ning seetõttu ei avaldu neile otseseid olulisi inimõjusid. Kaudse nõrga mõjurina võib välja tuua soosal ning selle servades olevad kuivendusobjektid, mis neile lähemaid laugastikke siiski mõningal määral mõjutada võivad. Pikaajaliselt aitavad laugaste väga head seisundit tagada Meelva raba servaalade veerežiimi taastamistööd.

Meede: *Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine). Kuigi valdav osa koormusest pärineb kaitsealast väljastpoolt, vähendab veerežiimi taastamine soosalalt järve kanduva heljumi, orgaanilise aine ning mõningal määral ka toitainete hulka.*

- *Toitainete sissekanne järve valgalalt, sh kaitsealast väljastpoolt.*

Meelva järvele avaldab mõju järve valgalalt lähtuv hajukoormus, eelkõige toitainete sissekanne. Järve valgalast hõlmab suurema osa raba 47%, mets 23% ja põld 21%. Valgalal on üksikud laudad (2010. a oli kokku vaid 3 veist). Seega ei ole põllumajanduslik koormus ilmselt väga suur, kuid sõltub otseselt väetiste kasutamise hulgast ning veekaitseõuete järgimisest.

Meede: *Järve valgalal väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise korra järgimine, vajadusel järelevalve ja seire.*

Foto 4. Meelva järv, vaade põhjakaldalt ida suunas (foto: Raimo Pajula).

3. ALA JA SELLE VÄÄRTUSTE TUTVUSTAMINE NING KÜLASTUSKORRALDUS

Meelva soo puhul on tegemist ühe Kagu-Eesti suurima sooga, kus levivad ulatuslikud soosaarte ning järvede ja laugastike liigendatud rabamaastikud. Seetõttu on maastikud ilmekad ning loodusmatkajate jaoks suhteliselt atraktiivsed. Kaitseala kagunurgas paikneb Meelva järv, mille põhjaosa idakaldale on rajatud avalik puhkeplats ja ujumiskoht. Meelva järv ja Padojärv on kasutusel ka kalastuspaikadena. Kaitseala servades paiknevad metsad pakuvad marja- ja seenekorjamise võimalusi, ka mõningad siirdesooalad on headeks jõhvika kasvukohtadeks. Meelva järve lõunaosa idakaldal paikneb Haudemäe puhkemaja, mis pakub majutust kuni kümnele inimesele. Puhkemaja külastajatele laenutatakse Meelva järvel sõitmiseks paate, kanuusid ja vesijalgrattaid, samuti korraldatakse jalgsimatku ümber Meelva järve ja räätamatku Meelva rabas. Meelva rabal korraldab organiseeritud räätamatku ka Matkajuht.ee. Meelva järve naabruses, kaitseala lõunatipu lähedal paikneb 6 inimest mahutav RMK Meelva metsaonn.

Külastuskoormus ongi suurem kaitseala lõunaosas Meelva järve ja Padojärve piirkonnas, samuti on külastatavamad jõhvika korjamiseks sobivad siirdesooalad soo servades ning loodusmatkajate jaoks ka soosaartega rabamaastikud. Paiknemine Kagu-Eestis, suurematest linnadest kaugel ning atraktiivsemate ja laudteedega varustatud rabade (Meenikunno, Luhasoo) olemasolu regioonis on ala siiski masskülastusest säästnud. Arvestades spetsiaalse külastusinfrastruktuuri puudumist kaitsealal, on külastuskoormus valdaval osal kaitsealast siiski pigem mõõdukas või väike. Loendusandmed kaitseala külastatavuse kohta puuduvad, kuid tõenäoliselt jääb külastuste arv suurusjärku kuni 1000 inimest aastas.

Visioon ja eesmärk

- Visioon

Valdav osa kaitsealast, eriti kaitsealuste linnuliikide elupaigad, ei ole massilise külastuse objektiks. Soomaastikke külastavad üksikmatkajad ning mõõdukal arvul ka organiseeritud räätamatkajate grupid. Organiseeritud matku ei korraldata lagerabale kevadsuvisel rabalinnustiku pesitsusperioodil. Rabapinnast ei kahjustata ning elustikku ei häirita ATV-de ega muude mootorsõidukitega. Meelva järve ja Padojärve kasutatakse puhkamiseks ning harrastuskalapüügiks. Järve kasutus on mõõduka intensiivsusega ning ei põhjusta olulisi negatiivseid mõjusid järveelupaikadele. Spetsiaalseid masskülastusele suunatud rajatised nagu laudrajad või vaatetornid kaitsealal puuduvad.

- Eesmärk

Kaitseala on piisavalt tähistatud ning varustatud infotahvlitega (paiknevad kaitseala piiril kulgevate teede ääres, Meelva järve ja Padojärve ääres ning levinumates kaitsealale sisenemise paikades) (lisa 6). Matkamine raba-alal on korraldatud nii, et organiseeritud matkad ei toimuks kevadsuvel rabalindude pesitsushooajal ja ei häiriks kaitstavate liikide pesitsemist alal. Meelva järv ja Padojärv on üsna populaarseks külastusobjektiks ning on varustatud sobivate infostendidega, järvede kasutus ei ohusta kaitse-eesmärke.

4. KAVANDATAVAD KAITSEKORRALDUSLIKUD TEGEVUSED JA EELARVE

4.1. TEGEVUSTE KIRJELDUS

4.1.1. Inventuurid, seire, uuringud

4.1.1.1. Austria-roidputke leviku ja seisundi hindamine

Kaitsealal vajab täpsustamist II kaitsekategooriasse kuuluva austria roidputke levik. Liigi leviku ja seisundi täpsustamiseks tuleks inventeerida Meelva raba ümbritsevaid (peamiselt kirdeservas) ning soosaartel kasvavaid liigile sobiva kasvukohatüübiga metsi, et avastada täiendavaid säilinud leiukohti. Kaitsealuste taimeliikide leviku ja seisundi hindamise läbiviijaks on Keskkonnaamet, tegevus on planeeritud aastasse 2018 ning on II prioriteedi tegevus. Inventeeritava ala suurus on hinnanguliselt 50 ha.

4.1.1.2. Natura metsaelupaikade inventuur

Kuna praegune metsaelupaikade andmestik pärineb eri aegadel ning erineva põhjalikkusega tehtud inventuuridest ning on osaliselt vananenud ja hinnanguline, siis tuleks korraldada ülepinnaline metsaelupaikade inventeerimine. Inventuuri eesmärgiks on teadaolevate elupaikade seisundi ning piiride täpsustamine, samuti potentsiaalsete elupaikade ning võimalike seni registreerimata elupaikade kaardistamine ning nende kaitse tulemuslikkuse hindamine. Metsaelupaikade inventeerimine tuleks korraldada kaitsekorraldusperioodi keskel (või hiljemalt selle lõpus). Natura metsaelupaikade inventuuri läbiviijaks on Keskkonnaamet, tegevus on planeeritud aastasse 2018 ning on II prioriteedi tegevus. Metsaelupaikade inventuuriga hõlmatakse kõik kaitsealal asuvad metsad üldpindalaga ca 200 ha.

4.1.1.3. Meelva soo servaalade veerežiimi ja sooelupaikade seisundi taastamise tulemusseire

Meelva raba põhja- ja lõunaosas toimuva sooelupaikade loodusliku veerežiimi ja loodusliku seisundi taastamisel tuleb seirata taastamisedukust. Selleks tuleb rajada veetaseme seirejaamad ning taimkatte analüüsi püsialad (näidatud joonistel 8-11).

Peale taastamist tuleb 5. aastal läbi viia tehnilise teostuse seiret. Vajadusel tuleb teha rajatiste parandusi ja hooldust. Töö on II prioriteediga ning läbiviijaks on RMK.

Veetaseme seiret tuleks läbi viia nii otsesel interventsioonialal ja mõjualal kasutades automaatdaivereid. Daiverid oleks vaja paigaldada aasta enne taastamistöid ning veetaseme seiret tuleks läbi viia viiel järjestikusel aastal peale taastamistöid. Töö on 2. prioriteediga ja läbiviijaks on RMK.

Taimkatte taastamise seiret tuleb läbi viia 5. aastal peale taastamistöid ning korrata 10. aastase tsükli järel. Töö on integreeritud riikliku seire elupaikade seire sooelupaikade seiretöösse. Tegevus on II prioriteediga ja töö eest vastutab KAUR.

4.1.2. Taastamine

4.1.2.1. Meelva soo servaalade veerežiimi taastamine

Meelva raba servades paikneb hulgaliselt erinevatel aegadel kaevatud kuivenduskraave (joonis 7). Kuivenduse eemärgiks on olnud soo servaalade kasutamine metsa- või põllumajanduslikel eesmärkidel ning turba kaevandamiseks. Soo piirdekraavide eesmärgiks oli ka soo laienemise piiramine ja sooservas paiknevate talumaade kaitsmine rabalt valguvate vete eest.

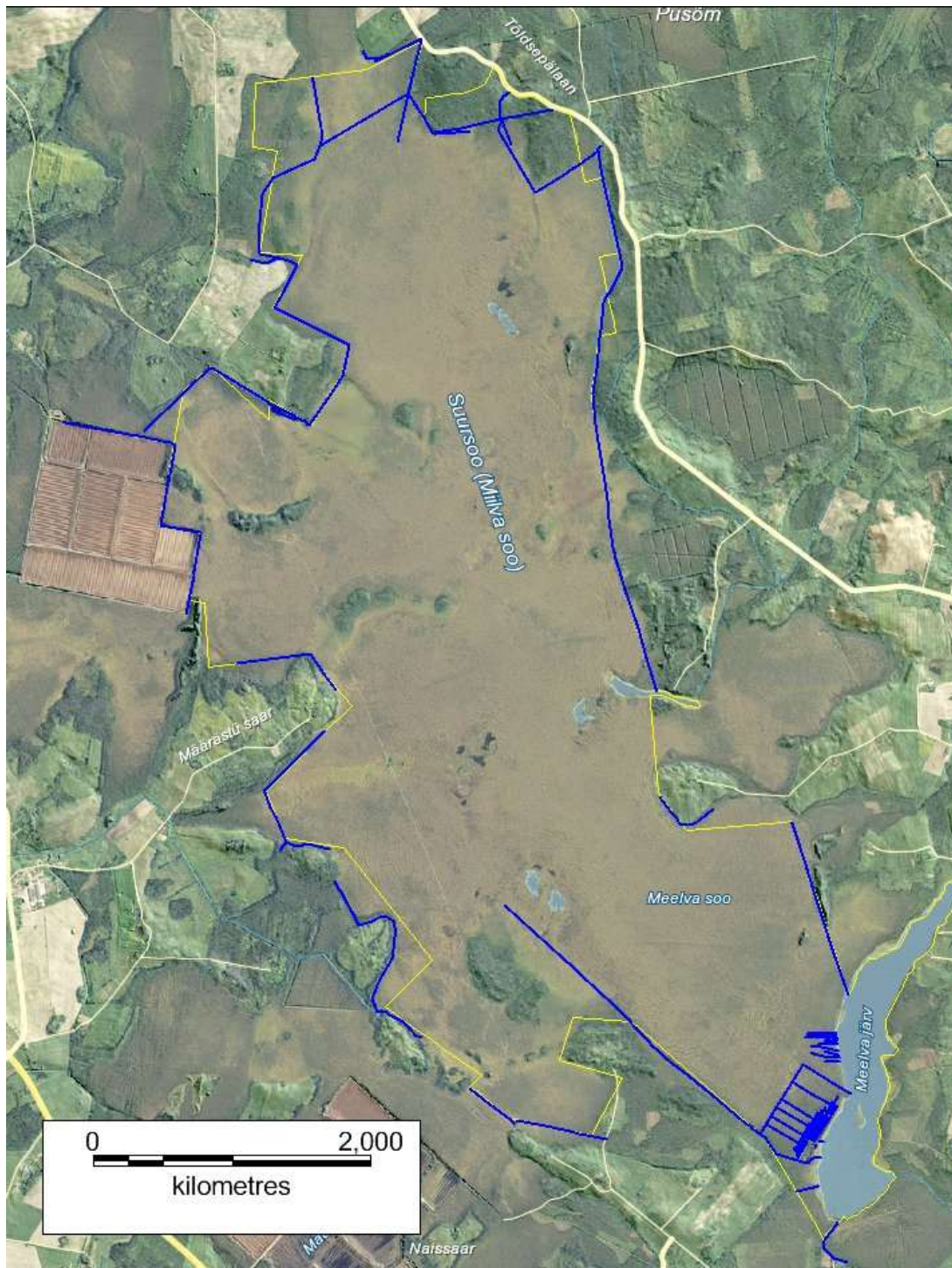
Raba lõunaosas ja Meelva järve põhjakaldal paikneb kunagine labidaturba kaevandamise ala ning selle tarbeks rajatud kuivenduskraavide võrgustik. Üksikud vanad kuivenduskraavid (enamjaolt raba põhjaosas) ulatuvad ka raba siseossa. Raba lääneserva mõjutavad kaitseala piiril paiknevad Meelva tegutsevat turbakaevandusala teenindavad 2–3 m sügavused kuivenduskraavid.

Enamasti paiknevad soo piirdekraavid rabalaama jalamil õhukese turbalasundiga osas või mineraalmaa piiril ja nende mõju raba siseosa suunas on võrdlemisi nõrk. Kraavid, mis on kaevatud paksematurbalisele rabaplatoole mõjutavad raba märksa enam. Sügavamate turbalasundis paiknevate kraavide äärde on kuivendusest tingitud turba kokkuvajumise tulemusena kujunenud maapinna alanduslehtid. See raskendab veerežiimi taastamist, kuna kraavi sulgemise või paisutamise järel jääb reljeefi vagumus, mida mööda väljavool mõningal määral jätkub. Meelva rabas võib olulist kraaviäärse maapinna alanemist täheldada siiski vaid üksikute sügavamate kraavide juures. Kraavide kuivendav mõju ulatub soo siseosa poole, kutsudes esile lagesoalade metsastumist ning sooserva metsade kõdusoostumist. Meelva raba puhul on ulatuslikum metsastumine toimunud siiski vaid suuremate kuivendusobjektide naabruses. Raba põhjaosas ja paiguti ka mujal leviv Kagu-Eesti rabadele iseloomulik tihe puisraba on jälgitav juba ajaloolistel kaartidelt ning ei ole üksnes kuivenduse tagajärg.

Enamus kaitseala piiresse jäävatest kraavidest on aastakümneid hooldamata ning suures osas kinni kasvanud. Siiski suurendavad ka 20–30 cm jääksügavusega kraavid vee väljavoolu soosalalt põhjustades puurinde tihenemist ning sooelupaikade seisundi halvenemist. Seetõttu nähakse ette ka selliste kraavide sulgemine.

Kraavide sulgemise kompromisslahenduse väljatöötamisel arvestati konkreetsete kraavide toimet soolupaikadele ja nende sulgemisest saadavat tõenäolist kasu elupaikade ja sooökosüsteemi seisundile tervikuna. Samuti arvestati kraavide sulgemise ja veetaseme tõusuga kaasnevaid negatiivseid mõjusid majandusmetsadele ning muudele kaitsealast väljaspool paiknevatele maadele. Paljudel juhtudel paiknevad kraavid kaitseala piiril teenindades ka alast väljapoole jäävaid majandatavaid metsa- ja põllumaid ning nende sulgemine pole võimalik ega põhjendatud. Kraavide hooldamisel ja rekonstrueerimisel tuleb samas arvestada asjaoluga, et Natura ala ei tohi kahjustada. Natura alasid mõjutada võivad tegevused tuleb kooskõlastada ala valitsejaga ning olulise mõju võimaluse korral tuleb viia läbi asjakohane Natura hindamine.

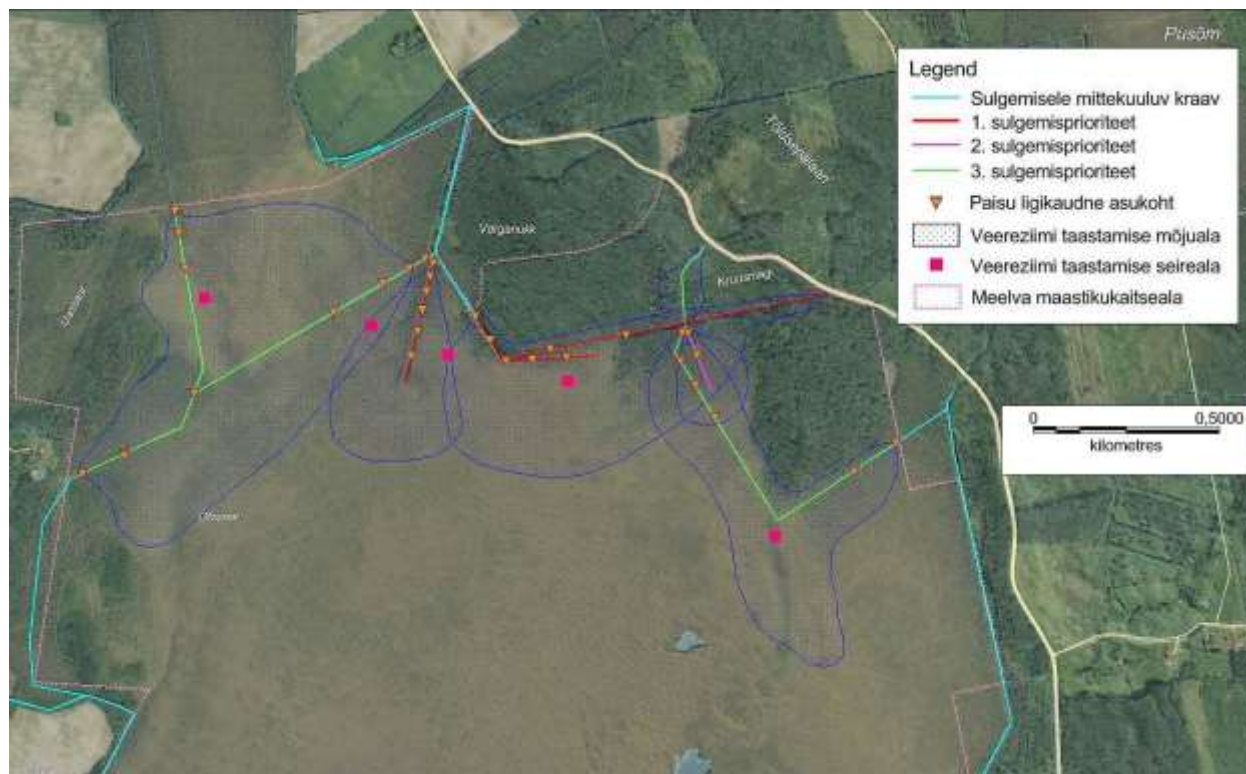

Joonis 7. Meelva maastikukaitsealal ning selle naabruses paiknevate kuivenduskraavide ülevaateskeem. Kaitseala piir on tähistatud kollase joonega. (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

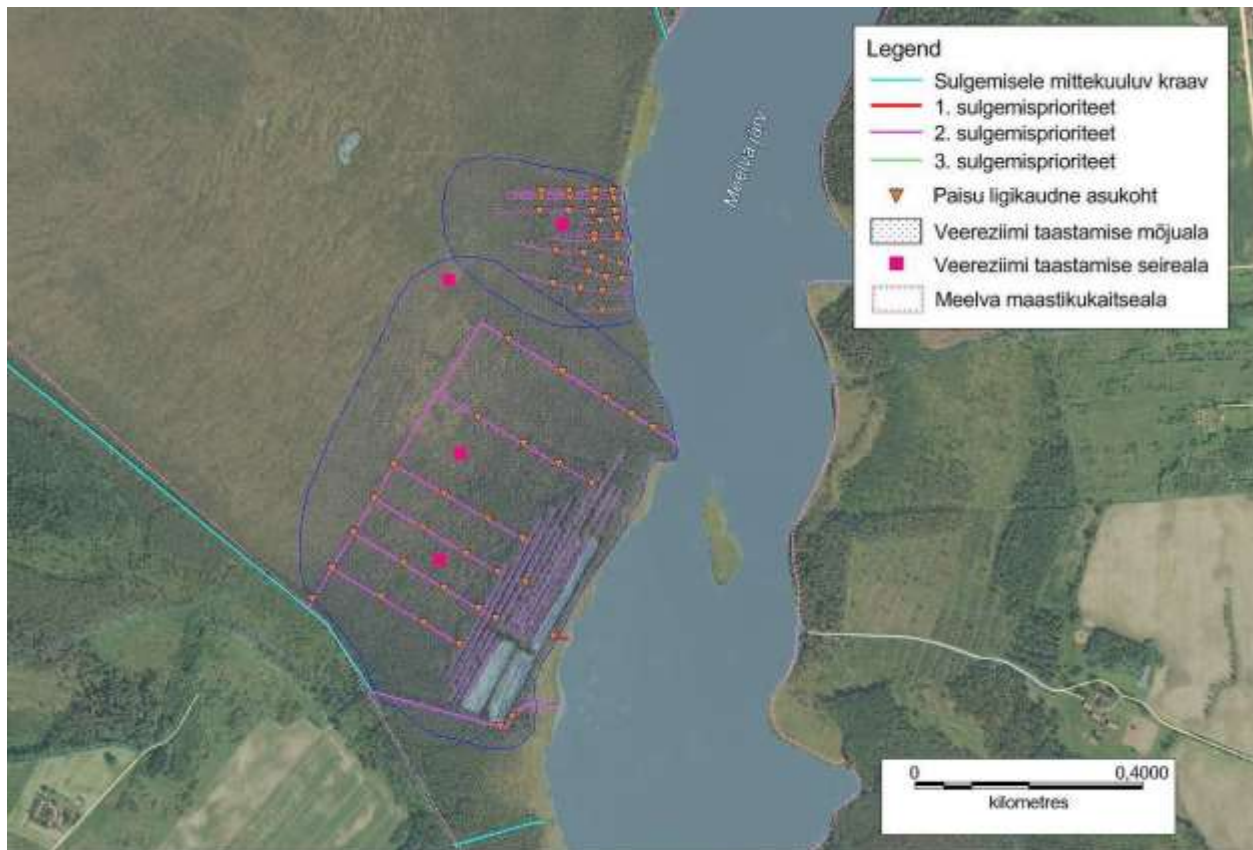

Kraavid, mis paiknevad kaitsealal ning omavad ühtlasi negatiivset mõju soolupaikadele (sealhulgas soometsadele), on otstarbekas sulgeda likvideerimaks nende kuivendavat mõju ning taastamaks soo servaalade looduslikku veerežiimi (joonised 8, 9, 10 ja 11).

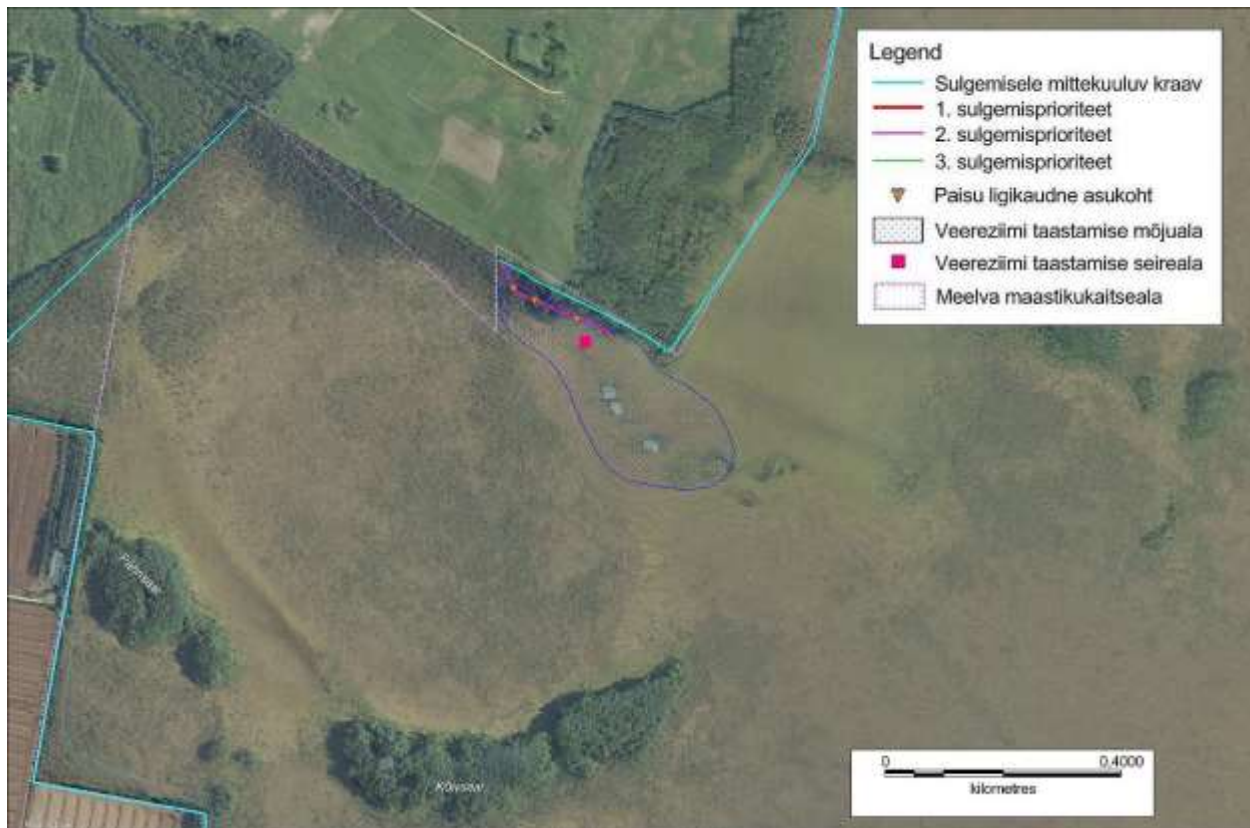
Joonis 8. Sulgemist vajavad kuivenduskraavid ja kraavide sulgemise mõjualad Meelva raba põhjaosas (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

Kaitsealal, selle piiril või kaitstavat soola mõjutavas naabruses olevate kraavide kogupikkus on ca 34 km. Sulgemist vajavate kraavide üldpikkus on sellest ca 13 km. Kraavide sulgemisega saavutatava veerežiimi taastamise mõjuala suurus on ligikaudu 200 ha. Kaudne pikaajaline mõju soo veerežiimile ning seisundile võib ulatuda ka märksa suuremale alale.

Joonis 9. Sulgemist vajavad kuivenduskraavid ja kraavide sulgemise mõjualad Meelva raba lõunaosas (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

Tänaseni hästi funktsioneerivad ning seetõttu soo- ja soometsaelupaikadele tugevat negatiivset mõju avaldavad ning elupaikade pindala jätkuvat vähenemist põhjustavad kraavid või kraavisüsteemid määratleti esimesse (1) sulgemisprioriteeti (summaarne pikkus 1,6 km). Kraavid, mis avaldavad elupaikadele negatiivset mõju, kuid mis ei põhjusta enam soelupaikade otsest kadu, määratleti teise (2) sulgemisprioriteeti (summaarne pikkus 8,5 km). Kraavid, mille mõju on vähenenud, kuid mille sulgemine aitaks siiski kaasa elupaikade seisundi säilimisele või paranemisele määratleti kolmandasse (3) sulgemisprioriteeti (summaarne pikkus 2,9 km).

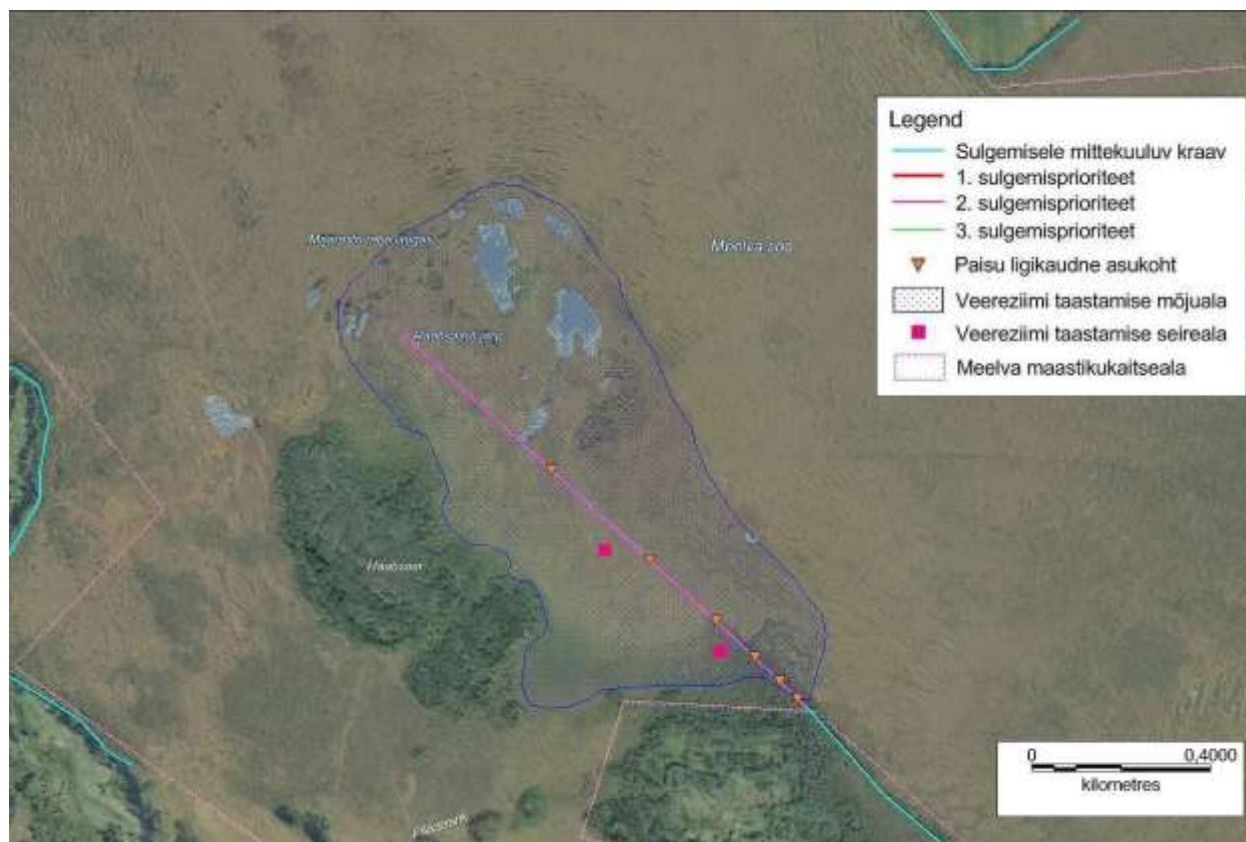

Joonis 10. Sulgemist vajav kuivenduskraav ja selle sulgemise mõjuala Meelva raba loodeservas (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

Konkreetsete kraavide paisutamise või sulgemise optimaalseim tehnoloogia sõltub kraavide mõõtmetest, maapinna ja kraavi veepinna langust ning vooluhulgast. Vanemate ja väiksemate ning juba suures osas kinni kasvanud kraavide puhul, mille vooluhulk on väike, sobivad turbatammid. Suuremate nõukogudeaegsete kuivenduskraavide puhul on pikemas perspektiivis efektiivsem meede kraavide täitmine pinnasega kogu ulatuses. See võib aga eeldada raieid võimaldamaks ekskavaatoriga ligipääsu, samuti tuleb arvestada täitepinnase kaevamisest tekkivate vagude või lohkudega. Ekskavaatoriga tammide rajamine või kraavi kogu ulatuses täitmine on vajalik vaid kaitseala põhjaosas paiknevate 1. sulgemisprioriteedi kraavide puhul. Kui kraavide kogu ulatuses täitmine osutub liiga kulukaks või taastamisprojekti alusel ebaotstarbekaks, siis võib väiksema vooluhulgaga ja väikese languga kraave täita ka lõiguti. Suurema languga aladel (raba lõunaservas, Meelva järve lähistel) sobivad veetaseme tõstmiseks täitmise alternatiivina turba ja puidu kombineerimisel rajatud paisud või tammid, vajadusel võib kasutada ka geotekstiile. Paisude (tammide) vahekaugus ei tohiks ületada 20–30 cm kraavi veepinna languga kohta. Paisud tuleks planeerida selliselt, et nad ei vajaks järelhooldust ega asendamist.

Meelva soo servaaladel kavandatakse kahte suuremat taastamisala, millest üks asetseb soo põhjaosas põhiliselt metsakuivenduskraavidega mõjutatud alal (joonis 8) ning teine soo lõunaservas Meelva järve lähistel asunud turbakarjääride ja neid teenindavate kraavidega mõjutatud alal (joonis 9). Kaitseala lääneservas on kavas sulgeda üksik kaitsealal asuv ning sooelupaiku mõjutav kraav (joonis 10) ning raba edelaosas Saareküla piiranguvööndi loodepiiril kulgev kraav (joonis 11).

Joonis 11. Sulgemist vajav kuivenduskraav ja selle sulgemise mõjuala Meelva raba edelaservas (aluskaart: Maa-ameti fotokaart, 2015).

Joonistel kujutatud paisude asukohad on ligikaudsed ja hinnangulised. Paisude täpsed asukohad ning kõrgused, samuti tehnilised lahendused selguvad veerežiimi taastamise tehnilise projekti koostamisel.

Kaitseala kirdepiiril kulgeb toimiva kuivenduskraavina Savimäe oja, mis kuulub hooldatavate eesvoolude hulka ning on eesvooluks mitmetele eramaa ja riigimetsa kinnistutele. Seetõttu Savimäe oja sulgemist ega paisutamist ette ei nähta. Kaitseala piiril paikneva kraavi süvendamine võib kahjustada Natura ala ning Savimäe oja ja teiste kaitseala piiril olevate kuivendussüsteemide rekonstrueerimine nõuab Natura mõjude hindamist. Kuigi

kuivenduskraavide mõju ulatus on paigaspetsiifiline sõltudes ala reljeefist ja geoloogilisest ehitusest, on Meelva soo puhul soovituslik nõuda mõjude hindamist, kui rajatav või süvendatav kraav asub soo- või soometsa elupaigast vähem kui 200 m kaugusel.

Kaitseala piiridel (loode-, lääne-, edela- ja kaguservas) paikneb soolaama jalamil mitmeid vanu soo piirdekraave, mis reeglina pärinevad 20. sajandi I poolest ning mille kuivendav toime on lakkamas. Nende kraavide sulgemine pole otstarbekas ning võib olla ka komplitseeritud, kuna nõuaks maavaldajate nõusolekut.

Kui moodustatakse Meelva looduskaitseala, tuleb selle kaitse-eeskirjas ette näha veerežiimi taastamistöde võimalus ja vajadus, sealhulgas ka tehnikaga ligipääs ja raiete võimalus. Enne seda töid teha ei ole võimalik, kuna kehtiv kaitsekord seda ei võimalda.

Meelva raba servaalade veerežiimi taastamine kuulub sõltuvalt kraavide sulgemisvajadusest prioriteetidesse 1. kuni 3. Suletavate kraavide kogupikkus on 13 kilomeetrit, sealjuures on veerežiimi taastamisala suuruseks ca 200 ha. Töö on kavandatud aastateks 2019–2020 ja selle teostajaks on RMK.

4.1.3. Taristu

4.1.3.1. Infotahvlite rajamine

Meelva maastikukaitsealal infotahvlid puuduvad. Infotahvlite paigaldamine on siiski vajalik paikades, kus toimub arvukam kaitseala külastamine või kaitsealale sisenemine. Infotahvlid tuleks paigaldada kaitseala lõunaossa Meelva järve lähisteale avalikku supluskohta, järve kaldale Haudemäe puhkemaja lähedusse ning kaitseala piirile RMK Meelva metsaonn lähisteale. Infotahvlite soovitatavad asukohad on toodud lisas 6.

Kuna plaanis on Meelva looduskaitseala moodustamine, siis on otstarbekas ja ressursisäästlik valmistada ning paigaldada infotahvlid alles looduskaitseala moodustamise järel. Infotahvlite rajamine on III prioriteedi tegevus ning see on planeeritud aastasse 2020. Kokku on kavas paigaldada 3 infotahvlit ning töö korraldaja on RMK

4.1.3.2. Piiritähiste paigaldamine

Meelva maastikukaitseala välispiirile paigaldati puitpostidega piiritähised hinnanguliselt 15–20 aastat tagasi. Piiritähised on nõuetele mittevastavad (väike plastiktahvel, millel on kiri LK ja tammelehe kujutis) ja valdavas osas halvas seisundis. Puitpostid on kõdunenud, mistõttu on osad tähised juba viltu vajunud või ümber kukkunud. Hiljem on paigaldatud mõned metallpostide ja keskmise suurusega plekktahvlitega piiritähised, millel on tekst „Meelva maastikukaitseala“. Piiri arusaadavaks tähistamiseks on vaja lagunened tähiste asemele ja paikadesse, kus tähised sootuks puudusid, paigaldada kokku 11 keskmise suurusega välispiiri tähist. Likvideerida tuleb 6 vanat tähist. Meelva maastikukaitseala piiritähiste kaart on toodud lisas 5.

Piiritähiste mõõdud ja kujundus peavad vastama keskkonnaministri määrusele 03.06.2004 nr 65 „Kaitstava loodusobjekti tähistamise kord ja tähised“. Tähistamine toimub vastavalt vajadusele.

Kuna kavas on Meelva looduskaitseala moodustamine, siis on otstarbekas ja ressursisäästlik lükata tähistamine ja paigaldamine edasi kuni looduskaitseala moodustamiseni. Vastasel korral tuleks tähised kaitseala nimetuse muutuse tõttu peatselt taas välja vahetada. Eraldi tuleb vaadata olukorrapõhiselt liikumiskiiranguga alade moodustamisel nende alade tähistamise vajadust. Lisas 5 oleval kaardil on märitud Haabsaare sihtkaitsevööndi ja Suursoo sihtkaitsevööndi liikumiskiiranguga alade võimalikud tähistamise asukohad.

Piiritähiste paigaldamine on II prioriteedi tegevus ning see on kavandatud aastasse 2020, töö teostajaks on RMK.

4.1.3.3. Piiritähiste hooldamine

Piiritähiste hooldamist tuleb korraldada jooksvalt vastavalt vajadusele. Piiritähiste hooldamist korraldab Riigimetsa Majandamise Keskus. Piiritähiste hooldamine on II prioriteedi tegevus ning see on kavandatud aastatesse 2023 ja 2025 (vajadusel tuleb seda teha ka muul ajal), töö teostajaks on RMK.

4.1.4. Kavad ja eeskirjad

4.1.4.1. Kaitsekorralduskava vahehindamine

Kaitsekorralduskavas planeeritud tööde tegemiseks ning nende mõju selgitamiseks kaitseväärtuste säilimisele on vajalik tehtud tööde vahehindamine. Selle käigus tuleb hinnata tehtud tööde mahte ja vastavust planeeritule ning selgitada kaitseväärtuste seisukord vastavalt kaitsekorralduskavas toodud kriteeriumitele. Vahehindamise tulemuseks on kaitseala seisundi kohta hinnangu andmine ning vajalike tegevuste täpsustamine või uute tegevuste lisamine kaitsekorralduskavasse, et tagada kaitseväärtuste säilimine. Vahehindamine on kavandatud 2020. aastale. Kaitsekorralduskava vahehindamine on I prioriteedi tegevus.

4.1.4.2. Kaitsekorralduskava uuendamine

Kaitsekorralduskava perioodi lõpus 2025. aastal on vajalik uuendada kaitsekorralduskava. Selle käigus on vajalik teostada kaitsekorralduskava jooksul tehtud tööde ja nende tulemuste analüüs ning planeerida uues kavas tegevused, mis tagaksid kaitseväärtuste säilimise edaspidiselt.

Juhul kui kaitsekorraldusperioodi jooksul toimub Meelva looduskaitseala moodustamine ning seoses sellega kaitse-eesmärkide ning kaitserižiimi muutmine, võib tekkida vajadus ka

kaitsekorralduskava uuendamiseks ka enne käesoleva kaitsekorraldusperioodi lõppu. Kaitsekorralduskava uuendamine on I prioriteedi tegevus.

4.1.4.3. Kaitse-eeskirja uuendamine

Koos kavandatava Meelva looduskaitseala moodustamisega toimub ka ala kaitse-eesmärkide ning kaitse-eeskirja uuendamine, mis toimub eeldatavalt 2016. aastal. Kuna kaitse-eeskirjast sõltub kaitsekord ning vajalike tegevuste korraldamine, siis on kaitse-eeskirja uuendamine I prioriteedi tegevus.

4.2. EELARVE

Eelarve tabelisse (tabel 2) on koondatud eelnevate analüüsidenä esitatud tööd, mis on täitmiseks käesoleva kaitsekorralduskavaga ettenähtud perioodi jooksul. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele.

Tabel 2. Meelva kaitseala ja hoiuala kavandatud kaitsekorralduslikud tegevused, eelarve ja ajakava

Jrk ¹	Tegevuse nimetus	Tegevuse tüüp	Korraldaja ²	Priori- teet	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Kokku
Sadaes eurodes³															
Inventuurid, seired, uuringud															
4.1.1.1.	Austria roidputke leviku ja seisundi hindamine	Inventuur	KeA	II			20								20
4.1.1.2.	Natura metsaelupaikade inventuur	Inventuur	KeA	II			30								30
4.1.1.3.	Meelva soo servaalade veerežiimi ja soolupaikade seisundi taastamise tulemusseire	Tulemusseire	RMK, KAUR	II			20			1	1	1	26	26	75
Taastamine															
4.1.2.1.	Meelva soo servaalade veerežiimi taastamine (kraavide sulgemine 1,6 km ulatuses)	Loodusliku veerežiimi taastamine	RMK	I				90	20						110
4.1.2.1.	Meelva soo servaalade veerežiimi taastamine (kraavide sulgemine 8,5 km ulatuses)	Loodusliku veerežiimi taastamine	RMK	II				100	50						150
4.1.2.1.	Meelva soo servaalade veerežiimi taastamine (kraavide sulgemine 2,9 km ulatuses)	Loodusliku veerežiimi taastamine	RMK	III				30	20						50
Taristu, tehnika ja loomad															
4.1.3.1.	Infotahvlite rajamine	Infotahvlite rajamine	RMK	III					30						30

4.1.3.2.	Piiritähiste paigaldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II					20						20
4.1.3.3.	Piiritähiste hooldamine	Kaitsealuste objektide tähistamine	RMK	II							10		15		25
Kavad, eeskirjad															
4.1.4.1.	Kaitsekorralduskava vahhindamine	Tegevuskava	KeA	I					X						X
4.1.4.2.	Kaitsekorralduskava uuendamine	Tegevuskava	KeA	I											X
4.1.4.3.	Kaitse-eeskirja uuendamine	Tegevuskava	KeA	I	X										X

1) Peatüki number, kus on tegevuse täpsem seletus.

2) KeA – Keskkonnaamet, RMK – Riigimetsa Majandamise Keskus.

3) X – Keskkonnaameti või Keskkonnaagentuuri poolt täidetavad plaanipärased tööülesanded.

5. KAITSEKORRALDUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMINE

Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamise aluseks on perioodiliselt teostatud seired ja inventuurid ning kaitsekorralduslike tööde käigus kogutud andmed. Kaitsekorralduskava perioodi lõpus tellitakse elupaikade kaardistamine ja linnustiku inventuur ning hinnatakse tulemuste põhjal kaitsekorralduskava edukust. Kaitsekorralduskava on koostatud 10 aastaks (2016–2025). Käesoleva kaitsekorralduskava täitmise vaheanalüüs teostatakse 2020. aastal, kaitsekorralduskava täitmise analüüs 2025. aastal. Kaitsekorralduskava täitmise analüüs on ühtlasi ka aruanne selle täitmise efektiivsuse osas. Tulemuslikkuse hindamiseks võetakse aluseks alljärgneva tabeli 3 näitajad.

Tabel 3. Meelva maastikukaitseala kaitsekorralduskava täitmise edukuse hindamiskriteeriumid

Jrk	Väärtus	Indikaator	Kriteerium	Tulemus	Selgitus
2.1.1.	Kaitstavad linnuliigid	Laululuik	Paaride arv	1	
		Sookurg	Paaride arv	7	
			Elupaiga seisund	Hea	Veerežiimi taastamistööde tõttu on elupaiga seisund paranemas.
		Kalakajakas	Paaride arv	17	
			Elupaiga seisund	Hea	Veerežiimi taastamistööde tõttu on elupaiga seisund paranemas.
		Kalakotkas	Paaride arv	2	
			Elupaiga seisund	Hea	
		Merikotkas	Paaride arv	1	
Elupaiga seisund	Hea				
2.1.1.	Kaitstavad imetajad	Nahkhiired	Lennuala seisund	Hea	Teadaolevalt kaitsealal ei paikne pesitsusala, vaid lennuala.
			Liikide arv	3	
2.1.2.	Kaitstavad taimeliigid	Austria roidputk	Kasvukoha pindala (ha)	0,1	Austria roidputk asustab ca 0,1 ha suurusel alal.
			Kasvukoha seisund	Hea	
2.2.	Kooslused (Natura elupaigad)	Rabad (7110*) ja Nokkheina kooslused (7150)	Elupaiga pindala (ha)	1586	
			Elupaiga seisund	A	
		Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Elupaiga pindala (ha)	90	

		Elupaiga seisund	B	Veerežiimi taastamistööde tõttu on elupaiga seisund kaitseala paranemas.
	Vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaiga pindala (ha)	40	
		Elupaiga seisund	B	Loodusliku arengu tagajärjel on koosluse seisund paranemas.
	Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Elupaiga pindala (ha)	70,7	
		Elupaiga seisund	B	Veerežiimi taastamistööde tõttu on elupaiga seisund kaitseala paranemas.
	Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	Elupaiga pindala (ha)	87	
		Elupaiga seisund	B	Meelva järve osas on elupaiga seisund paranemas.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Eltis, J., Leito, A., Leivits, A., Luigujõe, L., Mägi, E., Nellis, R., Nellis, R., Ots, M., Pehlak, H. 2013. Eesti lindude staatus pesitsusaegne ja talvine arvukus 2008–2012. *Hirundo* 26, 80–112.
- Krause, T., Palm, A., Silm, M. 2013. Kalastiku ja püügivahendite efektiivsuse uuring Eesti väikejärvedes. Tartu.
http://www.envir.ee/sites/default/files/2013v2ikej2rvedearuanne_0.pdf (külastamise kuupäev 01.03.2015)
- Mandre, E. Loodusõpe. <http://www.looduspilt.ee/loodusope/index.php> (01.03.2015)
- MTÜ Suurkõrv <http://nahkhiired.blogspot.com/p/eesti-nahkhiired.html> (05.01.2015)
- Neemre, A. 2010. Kõige mitmepalgelisem maanurk. *Eesti loodus*, 6–7.
- Paal, J. 2000. "Loodusdirektiivi" elupaigatüüpide käsiraamat. Tartu: Tartu Ülikool.
- Paal, J., Leibak, E. 2013. Eesti soode seisund ja kaitstus. Tartu.
- Palo, A. 2010. Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhend.
- Palo, A. 2010. Loodusdirektiivi metsaelupaikade inventeerimise juhendi piltidega lisa.

Seadused, määrused ja eeskirjad:

- Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri (RTL 2004, 111, 1758).
<https://www.riigiteataja.ee/akt/790098> (külastamise kuupäev 01.12.2014).
- Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ja kaitsekorralduskava kinnitaja määramine (RTL 2009, 81, 1174). <https://www.riigiteataja.ee/akt/13228916> (01.12.2014).
- Kalakotka (*Pandion haliaetus*) kaitse tegevuskava. 2013 (eelnoõ Männik, R., Sellis, U. 2011).
http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/kk_1136_lisa_2013.pdf (20.01.2015)
- Leito, A. 2008. Tegevuskava (jätkukava) III kaitsekategooria liigile sookurg *Grus grus* aastateks 2009–2013.
http://www.keskkonnaamet.ee/hange/kkk-hankematerjalid/Liikide%20tegevuskavad/Kinnitatud%20tegevuskavad/Tegevuskava_2009-2013_sookurg.pdf (20.01.2015)
- Looduskaitseseadus, RT I, 16.05.2013, 16. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12808270?leiaKehtiv> (01.12.2014).
- Looduskaitseseadus. RT I 2004, 38, 258.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/110062011005&leiaKehtiv> (27.02.2015)
- Meelva maastikukaitseala kaitse-eeskiri. RT I 1999, 1, 2 <https://www.riigiteataja.ee/akt/23787> (20.01.2015).

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskava. (eelnõu Nellis, R. 2012).
http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/kk_1135_2013_lisa.pdf
(20.01.2015)

Käsikirjalised materjalid:

Voolaid, P. 2012. Meelva maastikukaitseala metsaelupaikade inventeerimine. Käsikiri Keskkonnaameti Põlva-Valga-Võru regioonis.

Infosüsteemid ja andmebaasid:

Andmebaas eElurikkus: <http://elurikkus.ut.ee/> (05.01.2015)

EELIS (Eesti Looduse Infosüsteem) <http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/default.aspx>
(01.03.2015)

Keskkonnaregister: <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main> (05.01.2015)

Maa-ameti geoportaal: <http://geoportaal.maaamet.ee/> (05.01.2015)

Natura standardandmebaas: <http://natura2000.eea.europa.eu/> (05.01.2015)

Seireveeb (Riiklik keskkonnaseire programm) <http://seire.keskkonnainfo.ee/> (05.01.2015)

Tartu Ülikooli LO Loodusteadusliku hariduse keskuses valminud veebipõhised õpikeskkonnad.
<http://bio.edu.ee/> (05.01.2015)

LISAD

LISA 1. MEELVA MAASTIKUKAITSEALA JA MEELVA LOODUSALA NING LINNUALA KAITSET REGULEERIVAD ÕIGUSAKTID

Meelva ja Emumäe maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ja välispiiride kirjelduste kinnitamine.

Vabariigi Valitsuse 21. detsembri 1998. a määrusega nr 291

MEELVA MAASTIKUKAITSEALA KAITSE-EESKIRI

I. ÜLDSÄTTED

1. Meelva maastikukaitseala (edaspidi kaitseala) on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. mai 1981. a määrusega nr 340 «Sookaitsealade moodustamise kohta» (ENSV Teataja 1981, 22, 311) kaitse alla võetud sookaitseala baasil. Kaitseala eesmärk on Meelva soo ja sealsete kaitsealuste liikide ning Meelva ja Pado järvede kaitse.
2. Kaitseala maa-ala on määratletud Vabariigi Valitsuse kinnitatud Meelva maastikukaitseala välispiiri kirjeldusega.
3. Kaitseala maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele sihtkaitsevööndiks ja piiranguvööndiks.
4. Kaitseala ja selle vööndite piirid kantakse riiklikusse maakatastrisse.
5. Kaitseala ja selle vööndite piiride kirjeldus on koostatud riigiettevõtte Eesti Maauringud 1992. aasta maakasutuskaardi (mõõtkava 1:10 000), Eesti Metsakorralduskeskuse Rápina metskonna 1992. aasta puistuplaani (mõõtkava 1:20 000) ja talumaade osas Katastri Ameti 1935. aastal väljaantud skeemilise kaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel.

II. KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

6. Inimestel on lubatud viibida, korjata marju ja seeni ning püüda kala kogu kaitseala maa-alal. Liikumine eramaal toimub vastavalt asjaõigusseadusele (RT I 1993, 39, 590; 1995, 26--28, 355; 57, 976; 1996, 45, 848; 51, 967; 1997, 52, 833; 1998, 12, 152; 30, 409; 59, 941) ja kaitstavate loodusobjektide seadusele (RT I 1994, 46, 773; 1998, 36/37, 555).
7. Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja poolt selleks ettenähtud ja tähistatud paikades, sealhulgas eramaal omaniku loal.
8. Mootorsõidukitega liiklemine ja nende parkimine väljaspool selleks ettenähtud teid ja parklaid on keelatud, välja arvatud teaduslikel välitöödel, järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud metsatöödel ning mootorsaamidega hundijahil. Kaitsealal on keelatud veemootorsõidukitega liiklemine.
9. Jahipidamine kaitsealal on lubatud, välja arvatud linnujaht.
10. Kaitsealal on lubatud alla 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades. Üle 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.
11. Kaitsealal on keelatud:
  - 1) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
  - 2) uute maaparandussüsteemide rajamine;

- 3) maavarade ja maa-ainese kaevandamine;
- 4) väetiste ja mürkkemikaalide kasutamine;
- 5) jäätmete ladustamine;
- 6) uute teede, õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine;
- 7) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud mittetootmislike ehitiste püstitamine kaitseala valitseja nõusolekul kaitseala tarbeks.

12. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) maakorralduskava kinnitamine;
- 2) katastriüksuse kõlvikute piiride ja pindala muutmine;
- 3) metsaomanikule metsamajandamiskava väljastamine;
- 4) detail- ja üldplaneeringu kehtestamine;
- 5) veekogude kuju ja veetaseme muutmine ning nende kallaste kahjustamine.

13. Kaitseala valitseja nõusoleku saamiseks käesolevas kaitse-eeskirjas ettenähtud juhtudel peab vastava loa taotleja või projekti või kava kooskõlastuse taotleja esitama kaitseala valitsejale kirjaliku taotluse. Kaitseala valitseja vastab taotlusele nõusoleku või motiveeritud keeldumisega ja vajaduse korral omapoolsete tingimuste esitamisega nii taotlejale kui ka loa andjale hiljemalt ühe kuu jooksul pärast taotluse saamist. Keskkonnamõju hindamise vajaduse korral on kaitseala valitsejal õigus taotlusele vastamist edasi lükata kuni ekspertiisiakti saamiseni, teavitades sellest nii nõusoleku taotlejat kui ka loa andjat.

Kaitseala valitseja vaatab metsateatise läbi ning annab oma nõusoleku või esitab motiveeritud keeldumise ja vajadusel omapoolsed tingimused kümne päeva jooksul pärast taotluse saamist.

14. Kaitsealale jääva kaitstava looduse üksikobjekti kaitset korraldatakse kaitstavate loodusobjektide seaduse paragrahvi 5 lõike 5 kohase kaitse-eeskirja alusel, kui käesolev kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti.

15. Teaduslikke välitõid tehakse kaitsealal kaitstavate loodusobjektide seaduse paragrahvis 25 sätestatud korra alusel.

16. Vabariigi Valitsuse seaduse (RT I 1995, 94, 1628; 1996, 49, 953; 88, 1560; 1997, 29, 447; 40, 622; 52, 833; 73, 1200; 81, 1361 ja 1362; 87, 1468; 1998, 28, 356; 36/37, 552; 40, 614; 107, 1762) paragrahvi 44 lõike 2 alusel on kaitseala piires asuva kinnistu võõrandamisel volitatud riiki ostueesõiguse teostamisel esindama keskkonnaminister, kellele teatatakse kinnisasja võõrandamisest asjaõigusseaduses sätestatud korras.

III. SIHTKAITSEVÕÖND

17. Sihtkaitsevõõnd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike koosluste säilitamiseks.

18. Kaitsealal on Meelva sihtkaitsevõõnd, kuhu kuuluvad Räpina vallas Räpina metskonna kvartal 94, kvartali 95 eraldised 11--20 täielikult, eraldiste 6 ja 8 edela-kirdesuunalisest pinnasteest kagu poole jääv osa, eraldise 10 loode-kagusuunalisest kraavist lääne poole jääv osa, kvartali 98 eraldised 1--8, 10 ja 11, kvartali 104 eraldised 34--36, 38, 40 ja 41 täielikult ning eraldise 33 Põlva EPT turbatootmisvälja idapiiriks oleva kuivenduskraavi põhjasuunalisest pikendusest (kuni kvartali põhjapiirini) ida poole jääv osa, eraldise 37 Põlva EPT turbatootmisvälja idapiiriks olevast kuivenduskraavist ida poole ja Märaste (A121) talumaast põhja poole jääv osa, eraldise 42 Märaste (A121) talumaast põhja poole jääv osa, kvartal 105, kvartali 106 eraldis 1, kvartali 116 eraldiste 3, 5 ja 8 Märaste (A121) talumaast ida poole jääv osa, kvartal 117, kvartali 118 eraldise 33 kaitsealale jääv osa, kvartal 119 ning Pado ja Meelva järved.

19. Sihtkaitsevõõndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, välja arvatud käesoleva kaitse-eeskirja punktides 6--10 ja 12 lubatud tegevus. Samuti on kaitseala valitseja igakordsel nõusolekul lubatud:

- 1) hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks;
- 2) olemasolevate kraavide hooldustööd;

- 3) teaduslikult põhjendatud tööd veerežiimi looduslikkuse tagamiseks;
- 4) kvartali 94 eraldistel 1--6, 8--22 ja 24--27, kvartali 95 eraldiste 6 ja 10 kaitsealale jääval osal, eraldistel 12--14, 19, 20, kvartali 98 eraldistel 3--11 ning kvartali 119 eraldistel 2--4 valikraie, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja, puidu kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.
- 20.** Sihtkaitsevööndi metsad kuuluvad hoiumetsa kategooriasse juhtfunktsiooniga looduskaitse (veekaitse, bioloogilise mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine).

IV. PIIRANGUVÖÖND

- 21.** Piiranguvöönd on kaitseala majanduslikult kasutatav osa, kus majandustegevuses tuleb arvestada kaitstavate loodusobjektide seaduses ning selle alusel käesolevas kaitse-eeskirjas kehtestatud tingimustega.
- 22.** Kaitsealal on Saareküla piiranguvöönd, kuhu kuulub Räpina vallas Räpina metskonna kvartal 122.
- 23.** Piiranguvööndis on lubatud looduskaitseõuetega kooskõlas olev majandustegevus, välja arvatud käesoleva kaitse-eeskirja punktides 6--12 keelatud tegevus. Samuti on keelatud lõppraie (uuendusraie), välja arvatud turberaie perioodiga vähemalt 40 aastat, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja, puidu kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.
- 24.** Piiranguvööndi metsad kuuluvad kaitsemetsa kategooriasse juhtfunktsiooniga looduskaitse (veekaitse ja maastikuilme säilitamine).

V. LÕPPSÄTTED

- 25.** Järelevalvet kaitsealal teeb kaitseala valitseja ning teised selleks volitatud isikud, kellel on oma pädevuse piires õigus kaitsealal tegutseda ka iseseisvalt.
- 26.** Isikud, kes rikuvad käesoleva kaitse-eeskirja nõudeid, kannavad haldus- või kriminaal- ja tsiviilvastutust seaduses ettenähtud korras.
- 27.** Käesolevast kaitse-eeskirjast tulenevad vaidlused lahendatakse kohtus, kuid huvitatud isik võib kaitseala valitseja tegevuse vaidlustamiseks pöörduda ka keskkonnaministri poole.

Kinnitatud

Vabariigi Valitsuse 21. detsembri 1998. a määrusega nr 291

MEELVA MAASTIKUKAITSEALA VÄLISPIIRI KIRJELDUS

Meelva maastikukaitseala välispiir (edaspidi piir) kulgeb Räpina vallas Räpina metskonna kvartali 95 loodenurgast mööda kvartali läänepiiri kuni kraavini, mööda seda kagu suunas kuni edela-kirdesuunalise pinnasteeni ning mööda seda kirde suunas kuni Räpina Rasina maanteeeni. Edasi kulgeb piir mööda nimetatud maantee teemaa edelaserva kagu suunas kuni kvartali 98 idapiirini, mööda kvartali 98 idapiiri lõuna suunas ja kvartali 106 põhjapiiri kuni kraavini ning mööda kraavi lõuna suunas kvartali 106 lõunapiirini. Piir jätkub mööda kvartali 106 lõunapiiri lääne suunas ja mööda kvartalite 105 ja 117 idapiiri kuni Pado järveni. Edasi kulgeb piir mööda Pado järve kallast ida, lõuna ja lääne suunas ümber järve kuni kvartali 117 idapiirini ning mööda seda lõuna suunas kuni Meelva järveni. Edasi kulgeb piir mööda Meelva järve kallast kirde, lõuna ja edela suunas ümber järve kuni kvartali 119 lõunapiirini, mööda nimetatud kvartali lõuna- ja läänepiiri ning kvartali 117 läänepiiri kuni kvartali 122 idanurgani, mööda kvartali 122 kagu-, lõuna- ja läänepiiri kuni kvartali 117 läänepiirini. Piir jätkub mööda kvartali 117 läänepiiri ja kvartali 116 lõunapiiri kuni Märaste (A121) talumaa idapiirini. Edasi kulgeb piir mööda Märaste (A121) talumaa ida- ja põhjapiiri kuni Põlva EPT turbatootmisvälja piiritleva kuivenduskraavini, mööda nimetatud kraavi ja selle põhjasuunalist pikendust kuni kvartali 104 põhjapiirini. Piir jätkub mööda kvartali 104 põhjapiiri ida suunas ning mööda kvartalite 105 ja 94 läänepiiri põhja suunas kuni kvartali 94 loodenurgani.

Meelva maastikukaitseala piiri kirjeldus on koostatud riigiettevõtte Eesti Maauuringud 1992. aasta maakasutuskaardi (mõõtkavas 1:10 000), Eesti Metsakorralduskeskuse Räpina metskonna 1992. aasta puistuplaani (mõõtkava 1:20 000) ja talumaade osas Katastri Ameti 1935. aastal väljaantud skeemilise kaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel.

Muudetud järgmise määrusega:

4. 04. 2000 nr 110 (RT I 2000, 30, 176), jõust. 13. 04. 2000

Kaitstavate loodusobjektide seaduse (RT I 1994, 46, 773; 1998, 36/37, 555) paragrahvi 5 lõike 4 ja paragrahvi 6 lõike 3 alusel ning arvestades Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning fauna ja flora kaitse kohta (EÜT L 206, 21.05.1992) ja Euroopa Liidu Nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 2.04.1979) sätteid, Vabariigi Valitsus määrab:

1. Kinnitada:

- 1) Meelva maastikukaitseala kaitse-eeskiri (juurde lisatud);
- 2) Meelva maastikukaitseala välispiiri kirjeldus (juurde lisatud);
- 3) Emumäe maastikukaitseala kaitse-eeskiri (juurde lisatud);
- 4) Emumäe maastikukaitseala välispiiri kirjeldus (juurde lisatud).

2. Määrata Meelva maastikukaitseala valitsejaks Keskkonnaministeeriumi Põlvamaa keskkonnateenistus ja Emumäe maastikukaitseala valitsejaks Keskkonnaministeeriumi Lääne-Virumaa keskkonnateenistus .

[RT I 2000, 30, 176 - jõust. 13. 04. 2000]

Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri

Vastu võetud 05.08.2004 nr 615

«Looduskaitseaduse» (RT I 2004, 38, 258; 53, 373) § 91 lõike 6 alusel kinnitada Euroopa Komisjonile esitatav «Natura 2000 võrgustiku alade – linnualade ja loodusalade nimekiri» (lisad 1 ja 2)¹.

Korraldust on võimalik vaidlustada «Halduskohtumenetluse seadustikus» (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376; 2003, 13, 67; 23, 140; 2004, 46, 329; 56, 403) sätestatud korras 30 päeva jooksul korralduse Riigi Teatajas avaldamise päevast arvates.

¹ Alade detailsete kaartidega saab tutvuda Keskkonnaministeeriumis ja maakonna keskkonnateenistustes ning Maa-ameti veebilehel www.maaamet.ee

Peaminister Juhan PARTS

Riigisekretär Heiki LOOT

Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k
lisa 1

NATURA 2000 VÕRGUSTIKU ALADE – LINNUALADE JA LOODUSALADE NIMEKIRI

Linnualade nimekiri

29) Meelva linnuala Põlva maakonnas linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks. Pindala 2073 ha. Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: laululuik (*Cygnus cygnus*), sookurg (*Grus grus*), kalakajakas (*Larus canus*), kalakotkas (*Pandion haliaeetus*);

LISA 2. MEELVA MAASTIKUKAITSEALA KKK KOOSTAMISE KÄIGUS TEHTUD KAITSEKORRA JA PIIRIDE MUUTMISE ETTEPANEKUD

Kaitse-eesmärkide täpsustamine

Käesolevaga tehakse ettepanek Meelva maastikukaitseala kaitse-eesmärkide täpsustamiseks. Kaitse-eesmärkidesse tuleb lisada järgmised alal hästi esindatud loodusdirektiiviga kaitstavad elupaigad: siirde- ja õõtsiksood (7140). Kaitse-eesmärke on soovitatav täiendada koos Meelva looduskaitseala moodustamisega lootuses, et see toimub kaitsekorraldusperioodi jooksul.

Kaitse-eesmärkidesse tuleb lisada järgmised olulisema kaitseväärtusega liikide elupaikade kaitse: merikotkas (*Haliaeetus albicilla*) ja kalakotkas (*Pandion haliaetus*). Otstarbekas on lisada merikotkas ja kalakotkas loodava Meelva looduskaitseala kaitse-eesmärgiks: kaitsta liike, mida nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. Need on I kaitsekategooria liigid.

Merikotka ja kalakotka pesapaikade kaitse paremaks korraldamiseks tuleb Meelva looduskaitseala loomisel moodustada sihtkaitsevööndid, milles on kehtestatud liikumispiirang pesitsusperioodil.

Kaitseala piiride korrigeerimine

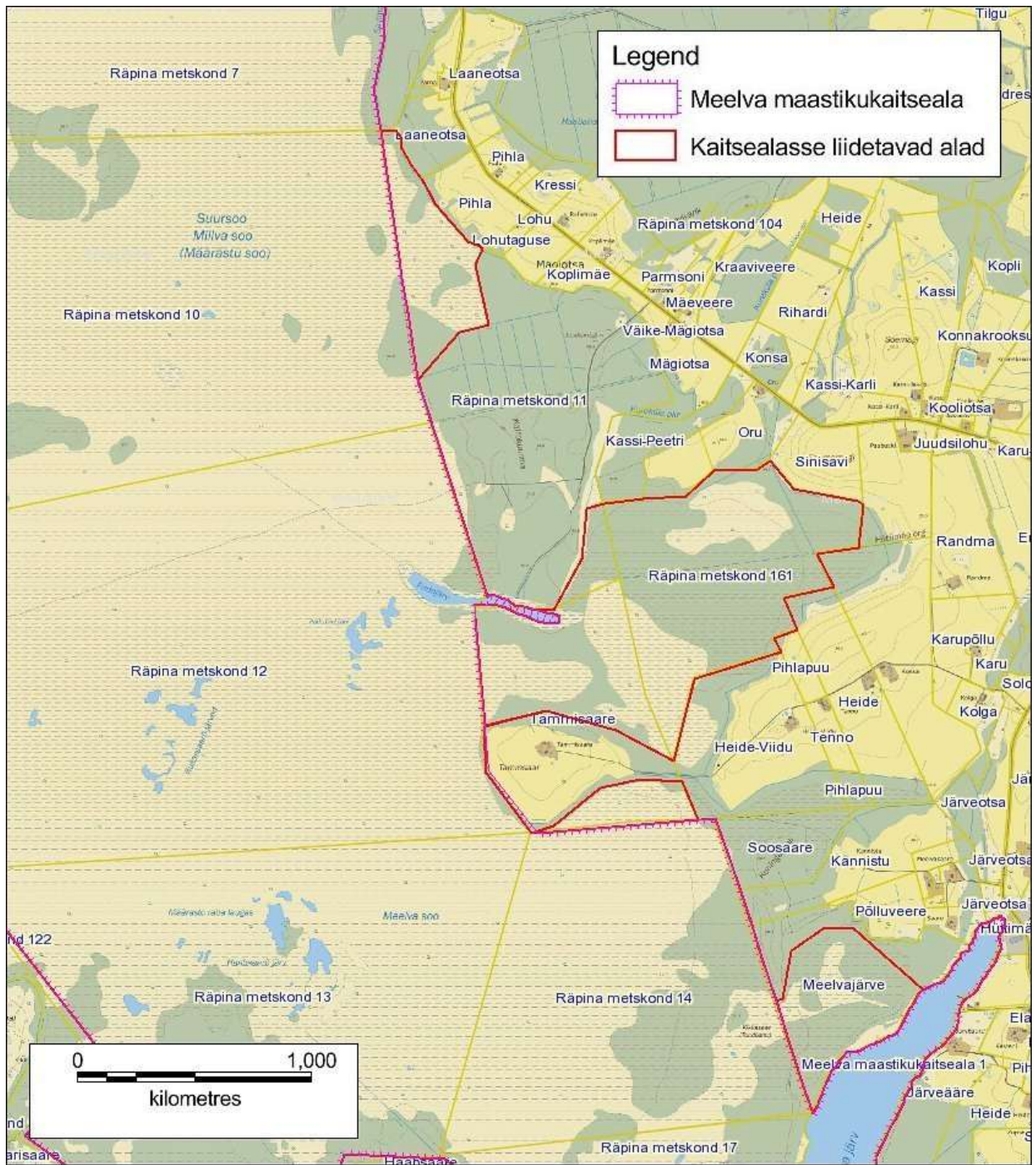
Kuna kaitseala piirid ei ühti katastripiiridega ning eramaad jäävad kaitsealale enamasti vaid kuni paarikümne meetri laiuste ebavajalike siiludena, siis tuleks kaitseala piiri korrigeerida selliselt, et see ühtiks katastripiiridega. Kaitstava ala piiride korrigeerimine on mõistlik teha koos Meelva looduskaitseala moodustamisega.

Ettepanek kaitseala laiendamiseks

Kaitseala ei hõlma Meelva soomassiivi tervikuna ning eelkõige raba kaguservas jääb osa soolalaid kaitsealast väljapoole. Kaitsealast väljaspool paiknevad raba kagu- ja idaservas looduslikus seisundis alad, kus levivad elupaigad *raba* (7110*) ja *siirde- ja õõtsiksood* (7140). Alade kaitseväärtuste olemasolu tõttu ning soomassiivi terviklikumaks kaitseks tuleks nimetatud alad liita kaitsealaga. Kaitstava ala laiendamine on mõistlik korraldada koos Meelva looduskaitseala moodustamisega. Kaitseala soovitatav laiendus on piiritletud nii, et sellesse haarataks võimalikult vähe eramaid ning kaitseala piir kulgeks võimalusel mööda kaastripiire.

Kaitseala tuleks selle idaservas laiendada elupaiga 7140 kaitseks riigimaa kinnistul *Räpina metskond 11*. Raba elupaiga kaitseks tuleks laiendada kaitseala selle kaguservas Padojärve piirkonnas riigimaa kinnistutel *Räpina metskond 161* ja *Räpina metskond 11* ning eramaa

kinnistul *Tammisaare*. Kaitseala kagunurgas Meelva järve lähistel tuleks raba elupaiga terviklikumaks kaitseks kaitseala laiendada eramaa kinnistul *Meelvajärve*. Kaitseala laienduse aladel puuduvad olulise majandusväärtusega maad ning valdab lage- või puissoo ning kidur ja majanduslikult väheväärtuslik soomets. Kaitseala lisanduvate alade kogupindala on 165,5 ha. Laiendusettepanekuga kaitsealasse liidetavad alad on toodud alloleval joonisel.

Laiendusettepanekuga kaitsealasse liidetavad alad.

LISA 3. VÄÄRTUSTE KOONDTABEL

JNR	Väärtus	Kaitse-eesmärk	Ohutegur	Meede	Oodatud tulemus
Elustik					
Linnud					
2.1.1.1.	Laululuik	Meelva kaitsealal pesitseb vähemalt üks paar laululuiki.	Võimalikud häiringud järvel liikuvate kalastajate ja puhkajate poolt	Vajadusel külastuskorralduse reguleerimine pesitsusperioodil.	Meelva kaitsealal pesitseb vähemalt üks paar laululuiki.
2.1.1.2.	Sookurg	Sookure elupaikade hea seisund ja vähemalt 7 sookure paari pesitsemine alal.	Sooelupaikade seisundi halvenemine jätkuva kuivenduse toimetel.	Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine).	Sookure elupaikade hea seisund ja vähemalt 7 sookure paari pesitsemine alal.
2.1.1.3.	Kalakajakas	Kalakajaka elupaikade hea seisund ja vähemalt 17 kalakajaka paari pesitsemine alal.	Kalakajakale ja tema võimalikele elupaikadele ei avaldu olulisi negatiivseid mõjusid.		Kalakajaka elupaikade hea seisund ja vähemalt 17 kalakajaka paari pesitsemine alal.
2.1.1.4.	Kalakotkas	Kalakotka elupaikade hea seisund, vähemalt kahe kalakotka paari pesitsemine kaitsealal.	Kalakotka elupaikade külastamine ja liigi häirimine pesitsusperioodil.	Meelva looduskaitseala loomisel sihtkaitsevööndi moodustamine (liikumispiirang pesitsusperioodil) kalakotkaste elupaikade kaitse paremaks korraldamiseks.	Kalakotka elupaikade hea seisund, vähemalt kahe kalakotka paari pesitsemine kaitsealal.
2.1.1.5.	Merikotkas	Merikotka elupaiga hea seisund, vähemalt ühe merikotka paari pesitsemine kaitsealal.	Merikotka pesapaigas püsielupaiga alal on sobiv kaitserežiim pesitsusaegse liikumispiiranguga (15.02–31.07), samas ei ole avalik teave selle kohta kättesaadav.	Lisada loodava Meelva looduskaitseala kaitse-eesmärgiks: kaitsta liike, mida nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas. Need on I kaitsekategooria liigid. Meelva looduskaitseala loomisel	Merikotka elupaiga hea seisund, vähemalt ühe merikotka paari pesitsemine kaitsealal.

				eraldi sihtkaitsevööndi moodustamine ning liikumispiirangu kehtestamine.	
Taimed					
2.1.2.1.	Austria roidputk	Austria roidputk asustab vähemalt 0,1 ha suurust ala ja kasvukoha seisund on hea.	Kasvukoht paikneb suhteliselt isoleeritud rabasaarel kaitsealal, mistõttu inimtegevusest (raied, kuivendamine) tulenevad ohutegurid puuduvad.	Kaitsealuste taimeliikide leviku ja seisundi hindamise käigus on Austria roidputke kasvukohtade andmeid täpsustatud (2. prioriteet).	Austria roidputk asustab ca 0,1 ha suurust ala ja kasvukoha seisund on hea.
Kooslused					
Sood					
2.2.1.	Rabad (7110*)	Raba elupaik on säilinud vähemalt 1586 ha suurusel alal, seisundiga A (väga hea).	- Raba ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju.	Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine 13 km ulatuses).	Raba elupaik on säilinud vähemalt 1586 ha suurusel alal, seisundiga A (väga hea).
2.2.2.	Siirde- ja õõtsiksood (7140)	Siirde- ja õõtsiksoode elupaik on säilinud vähemal 90 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde tõttu on osal alast koosluse seisund paranenud.	- Sood ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju	Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine 3,1 km ulatuses).	Siirde- ja õõtsiksoode elupaik on säilinud vähemal 90 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde tõttu on osal alast koosluse seisund paranemas.
2.2.3.	Nokkheinakooslused (7150)	Nokkheinakooslused on heas seisundis ja kõrge esinduslikkusega.	Nokkheinakoosluste kaitset käsitletakse koos rabade (7110*) elupaigatüübiga.		Nokkheinakooslused on heas seisundis ja kõrge esinduslikkusega.
Metsad					

2.2.4.	Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)	Siirdesoo- ja rabametsade elupaiga üldpindala on suurenenud loodusliku arengu ja veerežiimi taastamistööde tõttu vähemalt 90 hektarini, elupaiga seisund on B (hea), veerežiimi taastamistööde tagajärjel on osal alast koosluse seisund paranenud.	Sood ümbritseva kraavivõrgu jätkuv kuivendav mõju. Saareküla piiranguvööndis paiknevaid elupaiku ja potentsiaalseid elupaiku ohustavad võimalikud raied	Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine) Saareküla piiranguvööndi ala arvamine sihtkaitsevööndisse Meelva looduskaitseala moodustamisel	Siirdesoo- ja rabametsade elupaik on levinud vähemalt 70,7 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), veerežiimi taastamistööde ja loodusliku arengu tagajärjel on osal alast koosluse seisund paranemas.
2.2.5.	Vanad loodumetsad (9010*)	Pindala on potentsiaalsete elupaikade loodusliku arengu teel suurenenud vähemalt 60 hektarini, elupaiga seisundiga B (hea), loodusliku arengu tagajärjel on koosluste seisund paranemas.	Saareküla piiranguvööndis paiknevaid elupaiku ja potentsiaalseid elupaiku ohustavad võimalikud raied.	Saareküla piiranguvööndi ala arvamine sihtkaitsevööndisse Meelva looduskaitseala moodustamisel	Vanad loodumetsad on levinud vähemalt 40 ha suurusel alal, seisundiga B (hea), loodusliku arengu tagajärjel on koosluste seisund paranemas.
Veekogud					
2.2.6.	Huumustoitelised järved ja järvikud (3160)	Laugaste kogupindala on 87 ha ja seisund on väga hea (A). Meelva järve osas on elupaiga seisund paranenud.	- Kuivendussüsteemide mõju. '- Toitainete sissekanne järve valgalalt, sh kaitsealast väljastpoolt.	Meelva soo servaalade loodusliku veerežiimi taastamine (kaitsealal asuvate ja siiani toimivate ning elupaika mõjutavate kuivenduskraavide sulgemine). Kuigi valdav osa koormusest pärineb kaitsealast väljastpoolt vähendab veerežiimi taastamine soosalalt järve kanduva heljumi, orgaanilise aine ning mõningal määral ka toitainete hulka. Järve valgalal väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise korra järgimine, vajadusel järelevalve ja seire.	Laugaste kogupindala on 87 ha ja seisund on hea (B). Meelva järve osas on elupaiga seisund paranemas.

LISA 4. KAASAMISE MATERJALID

4.1. Meelva maastikukaitseala kaitsekorralduskava I kaasamiskoosolek

PROTOKOLL

Toimumise aeg: 13. oktoober 2014.

Toimumise koht: Keskkonnaameti Räpina kontor

Koosoleku algus: 14.00

Koosoleku lõpp: 15.00

Koosoleku juhataja: Merle Palk

Koosoleku protokollija: Kairi Sepp

Osalejad: Merle Palk – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Eleri Laidma – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Rein Kalle – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Miia Kasearu – Räpina Vallavalitsus
Andres Sepp – RMK
Viktor Vunukainen – AS Põlva Maaparandus
Raimo Pajula – Eesti Märgalade Ühing
Kairi Sepp – Eesti Märgalade Ühing

Päevakord:

1. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitseväärtuste, kavandatava kaitsekorralduskava põhimõtete ja tegevuste tutvustamine.
2. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava planeeritavate tegevuste arutelu.

4.1.1. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitseväärtuste, kavandatava kaitsekorralduskava põhimõtete ja tegevuste tutvustamine.

Raimo Pajula – andis ülevaate kaitsekorralduskava olemusest, struktuurist ja seostest kaitse-eeskirjaga. Tutvustas planeeritavate tegevuste kava ja prioriteete ning kaitsekorralduskava valmimise ajakava.

Meelva maastikukaitseala põhiosa moodustab rabamassiiv, järvede pindala on ca 82 ha. Kaitsekorralduskava koostamisel on oluline rõhk loodusala kuivendussüsteemide kaardistamisel ja veerežiimi taastamiseks soovitude andmisel.

4.1.2. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava planeeritavate tegevuste arutelu.

Arutelu ja küsimused

Viktor Vunukainen

Kas turbatööstuse ala piir kulgeb mööda kraavi või jääb turbatööstusele kuuluv puhvertsoon 40m kraavist, mille eest makstakse ka maamaksu, kaitsealast välja?

Raimo Pajula

Praegu jookseb piir mööda kraavi ehk et puhvertsoon jääb kaitseala sisse.

Merle Palk

Piire muudetakse kaitse-eeskirja menetluse käigus. Kuna Meelva maastikukaitsealal on kaitse-eeskiri 1999. aastast, siis suure tõenäosusega võetakse uuendamine varsti tööplaani. Kavaga saaks teha juba ettepaneku piiri muutmiseks.

Viktor Vunukainen

Kaevandusvaru on praeguse seisuga veel ca 30 aastaks, kuna mahud on vähenenud. Tootmise jätkamiseks on tarvis kraav puhastada.

Raimo Pajula

Kui kaevandamine on pooleli, siis tuleks sealt lõpuni kaevandada. Kaitsekorralduskavas võib teha ettepaneku piiri muudatuseks või vööndi muudatuseks.

Merle Palk

Kui palju RMK metsi alale jääb?

Andres Sepp

Edela otsas, kuid tundub, et olulist huvi ei ole. Kotkapesaga soosaar on praegu piiranguvööndis, kuid läheb ilmselt ümbervaatomisele, tuleks arvata sihtkaitsevööndisse.

Milliseid kraave on kindlasti plaanis sulgeda? Ja kas kraavide kinni ajamine on põhjendatud?

Raimo Pajula

Põhja otsas olev kraav. Isegi kui kraavis on palju setet toimub siiski vee väljavool soost. Abiks on ka paar väikest turbatammi, mis raba veidi aitaks, kuid ümbritsevaid maid ei „kahjustaks“.

Merle Palk

Kui palju on praegu kaitseala tähiseid?

Raimo Pajula

Tähised plaadi suurusega ca 40x40cm on paar tükki, väiksemaid rohkem. Tähistamistööd tuleks teha kõige lõpus, mitte et tähistatakse, siis muudatused piirides, siis taas tähistus.

Miia Kasearu

Kas matkaradade tegemine on keelatud?

Andres Sepp

RMK matkaradu praegu juurde ei planeeri.

Koosoleku juhataja: // Merle Palk

Koosoleku protokollija: // Kairi Sepp

4.1.3. Meelva maastikukaitseala kaitsekorralduskava kaasamiskoosolekul osalejate nimekiri

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava koostamine

Kaasamiskoosolek 13. oktoobril 2014 kell 14.00 Räpinas

Nimi	Asutus	Telefon/ e-mail	Allkiri
Merle Palk	Keskkonnaamet	merle.palk@keskkonnaamet.ee	<i>[Signature]</i>
Eleri Laidmaa	Ke A	eleri.laidmaa@keskkonnaamet.ee	<i>[Signature]</i>
Raimo Pajula	Eesti Märgalade Ühing	raimo.pajula@tmu.ee	<i>[Signature]</i>
Kairi Sapp	Eesti Märgalade Ühing	kairi.sapp@tmu.ee	<i>[Signature]</i>
Andrus Sapp	EMK	andrus.sapp@emk.ee	<i>[Signature]</i>
Siktor Nunukainen	AS PÕLVA MAAPARANOUS	siktor@poh.ee	<i>[Signature]</i>
Rein Kalli	Ke A	5063304	<i>[Signature]</i>
Siira Kasem	Rõpna Vallavalitsus	5063276	<i>[Signature]</i>

4.2. Meelva maastikukaitseala kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamiskoosolek

Meelva maastikukaitseala kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamiskoosolek

PROTOKOLL

Toimumise aeg: 17. märts 2015.

Toimumise koht: Keskkonnaameti Räpina kontor

Koosoleku algus: 15.00

Koosoleku lõpp: 16.15

Koosoleku juhataja: Merle Palk

Koosoleku protokollija: Kairi Sepp

Osalejad: Merle Palk – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Eleri Laidma – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Margo Tannik – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Sander Laherand – Keskkonnaamet Põlva-Valga-Võru regioon
Viktor Vunukainen – AS Põlva Maaparandus
Andres Sepp – RMK
Maarja Ilves – Räpina Aianduskool
Raimo Pajula – MTÜ Eesti Märgalade Ühing
Kairi Sepp – MTÜ Eesti Märgalade Ühing

Päevakord:

1. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitseväärtuste, kavandatava kaitsekorralduskava põhimõtete ja tegevuste tutvustamine.
2. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava planeeritavate tegevuste arutelu.

1. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitseväärtuste, kavandatava kaitsekorralduskava põhimõtete ja tegevuste tutvustamine.

Raimo Pajula – andis ülevaate kaitsekorralduskava olemusest, struktuurist ja seostest kaitseeeskirjaga. Tutvustas planeeritavate tegevuste kava ja prioriteete ning kaitsekorralduskava valmimise ajakava.

Meelva maastikukaitseala põhiosa moodustab rabamassiiv (elupaika 1589 ha), järvede ja laugaste pindala on ca 87 ha. Elupaikadena lisandusid siirde- ja õõtsiksood pindalaga 87 ha.

Kaitsekorralduslikud tegevused

* Infotahvlid puuduvad, kuid võiksid olla järve ääres, puhketalu juures ja RMK matkamaja raja otsas.

* Piiritähiste seisund on üldiselt kehvema poolne, paljud ei vasta enam nõuetele, on ka pikali olevaid.

* Kaitsekorralduskava koostamisel on oluline rõhk loodusala kuivendussüsteemide kaardistamisel ja veerežiimi taastamiseks soovitude andmisel. Ala lõunaosas on vanad turbaaugud, -kraavid. Turbaaugud moodustavad juba üsna omanäolise ja väärtusliku elupaiga. Metsa mahavõtmist seal ette ei nähta. Kirde osas vanad 1930st pärit kraavid. Järvest lähtuva kraavi puhul aitaks turbatammidest.

* Turbatootmisala. Kaitseala ja turbatootmise teenindusmaa kattumine. Piiri korrigeerimine.

2. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava planeeritavate tegevuste arutelu.

Arutelu ja küsimused

Sander Laherand

Kaitseala ja turbatootmisala piiri teema. Mis saab edasi?

Merle Palk

Kavaga planeeritakse tegevusi. Kraave sealt kinni panema ei hakata praegu, kuna kaevandusel on luba peal. Ettepanek teha KKKsse, kas olukord lahendada kaitse-eeskirja piiri muutmisel.

Raimo Pajula

Kui suured on turbavarud?

Viktor Vunukainen

Ei tea täpselt.

Raimo Pajula

Natura loodusala ja kaevandusala piirnemisi ning huvide põrkumisi on mujalgi, näiteks Põhara tootmisala Pärnumaal.

Sander Laherand

Mida ekspert soovitab? Tuleb kavasse lisada!

Raimo Pajula

Soovituseks, et mõju ulatust tuleb hinnata. Mis aastal tootmisala rajati?

Viktor Vunukainen

Umbes 1960tel.

Sander Laherand

Viimased uuringud näitavad, et mõju ulatub 120 m kaugusele.

Raimo Pajula

Üldplaanis tuleks turbavaru antud alal võimalikult ruttu ära kaevandada ja seejärel vesi üles tõsta.

Viktor Vunukainen

Üks tuletõrjeteik 4 m kõrgemal kui pinnas ja on vett täis. Mida muudaks 40 m kaitseala piiri muutmist?

Sander Laherand

Oleme andnud Euroopa Liitu sellise numbri elupaikadest. Turbakaevandamine on üks peamisi ohutegureid sellele alale. Piir saaks küll selgemaks kui muuta, aga turbatööstus tahab ju kraavi süvendada.

Viktor Vunukainen

Üks väljadest on põhimõtteliselt liivani välja kaevatud, kuid nt nr 6 blokki praktiliselt veel kaevandatud ei ole.

Andres Sepp

Kui Euroopa Liitu on antud valed numbrid, siis tuleb andmed parandada.

Raimo Pajula

Antud ala puhul ei ole mõju ulatus raba suunas väga kriitiline.

Sander Laherand

Mis uuringutel see arvamus põhineb? Ain Kulli töö tuleb ikka aluseks võtta.

Raimo Pajula

Ettepanek rajada seirejaam.

Merle Palk

Lisada kavasse kaart seirejaamade asukohtadega.

Andres Sepp

Mis muutub Põlva Maaparanduse jaoks 2019. aastal? KKK koostatakse kuni 2025.

Viktor Vunukainen

Need turbaalad, mida ei kaevandata, vaid lastakse seista, on loodusele kahjulikumad süsiniku emissiooni tõttu. Miks tahetakse, et kogu ala oleks märg käsn?

Raimo Pajula

Soo on selline.

Andres Sepp

Tammsaare teemad. Nendele aladele, kus on algselt olnud mets, on sood tekkinud.

Raimo Pajula

Madalsoodest on üle 2/3 kuivendatud. 22% Eestist on turbal, kuid looduslikke sooalaid on 6–7% Eesti pindalast.

KKKst. Drastilise mõju tsoon on umbes 50 m freesväljade piirdekraavist. Mõned Meelva ala kraavidest on peaaegu tuvastamatud, kuid kevadeti kõrgema veega juhivad ikkagi vett välja. Kaardil punase joonega on nõukogudeaegsed kraavid, mille kinni panemine ei kahjusta majandusmetsi.

Sander Laherand

Aga idaosas?

Raimo Pajula

Savimäe oja on eesvooluks, seal võib tekkida probleeme. Mõjutatud võivad saada nii era- kui riigiomandis majandusmetsade alad.

Sander Laherand

Kavas ka see lahti kirjutada. Kui läheb kava uuendamiseks, kas koostaja ei näe ette ida osa sisse kirjutamist? Ilusad siirdesoo alad. Riigimaa kinnistu „M11“ tuleks kaitsealasse lisada.

Andres Sepp

On vastu. „M 11“ ei peaks lisatama.

Arutelu, kelle inventuure peaks uskuma, kes on eksperdid, keda saab usaldada.

Sander Laherand

Metsadest. 40 ha on sees, kust tuleb 60 ha eesmärgiks?

Raimo Pajula

Haabsaar. Vana loodusmetsana on osa metsast liiga noor, istutatud metsanoorendikku. Praegu on potentsiaalne elupaik. Kogu summat ei tule ikkagi kokku.

Merle Palk

Teha ettepanek Natura standardandmebaasi muutmiseks.

Sander Laherand

Ei tagane nagu Kreeka.

Merle Palk

Kui realselt ei ole, siis tuleb muuta.

Eleri Laidma

Seni, kuni uusi andmeid ei ole, tuleb usaldada vanu. Ja kui keegi teeb korrekture, siis parandada.

Andres Sepp

Aga miks te ei kaasa metsaeksperte kõrval majast oma töödessa, RMK?

Merle Palk

Ettepanek RMK ja KeA koostöös metsainventuur.

Sander Laherand

KKKs lahti kirjutada Pot. EP.

Tegevuste tabel**Sander Laherand**

Kas olete tegevuste hindasid võrrelnud teistega?

Raimo Pajula

Nt Parika LKA KKK planeeritud töödega. Soomaal läks palju kallimaks kuna oli esimene töö ja puudusi kogemused. Kaupo Kohvi käest küsida.

Andres Sepp

Hind kujuneb hankega.

Merle Palk

Ligikaudne maksumus peab olema KKK tegevustes näha.

Raimo Pajula

Väiksemad kraavid turbatammidega. Puidust tammisid tuleks mõne aasta pärast parandada. Paisude kihti ligikaudsed asukohad!

Sander Laherand

Külastuskorraldus? Kas Haabsaare on era- või riigimaa?

Raimo Pajula

Külastuskorraldusega peamine teema meri- ja kalakotkas, liikumispiirang. Võiks olla sihtkaitsevööndis, Lisa 2!

Sander Laherand

Palju reaalselt käiakse rabas räätsamatkadel, võiks olla KeA kooskõlastatud.

Raimo Pajula

Kaitseala valitseja peaks kujundama hea tava matkajatele. Praegu järve ääres pinnasrada, organiseeritud rada ei soovita. RMK ei soovi ilmselt ka külastuskoormust suurendada.

Merle Palk

KKKs täpsustada, mis on mõõdukal arvul.

Sander Laherand

Hajureostus põllumajandusest?

Raimo Pajula

Meelva järve valgalalt, väljastpoolt põllumaadelt ei saa reguleerida.

Merle Palk

Kas on oluline?

Raimo Pajula

Nõukogudeaegne jääkreostus ei ole teada.

Sander Laherand

Kui on lisatud ohuteguriks, siis tuleb kindlasti lisada ka meede.

Kas õõtsikute hinnang on B? Ja Meelva ala toitumisalana kasutamine must-toonekurge poolt tuleks välja võtta.

Raimo Pajula

B on sobiv.

Margo Tannik

Kas jahindusobjekte ei jäänud alale?

Raimo Pajula

Näha ei olnud.

Merle Palk

Nädala jooksul panna kirja, saata mõtteid, ettepanekuid!

Koosoleku juhataja: // Merle Palk

Koosoleku protokollija: // Kairi Sepp

:

4.2.3. Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava avalikkuse kaasamise koosolekul osalejate nimekiri

KESKKONNAAMET

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

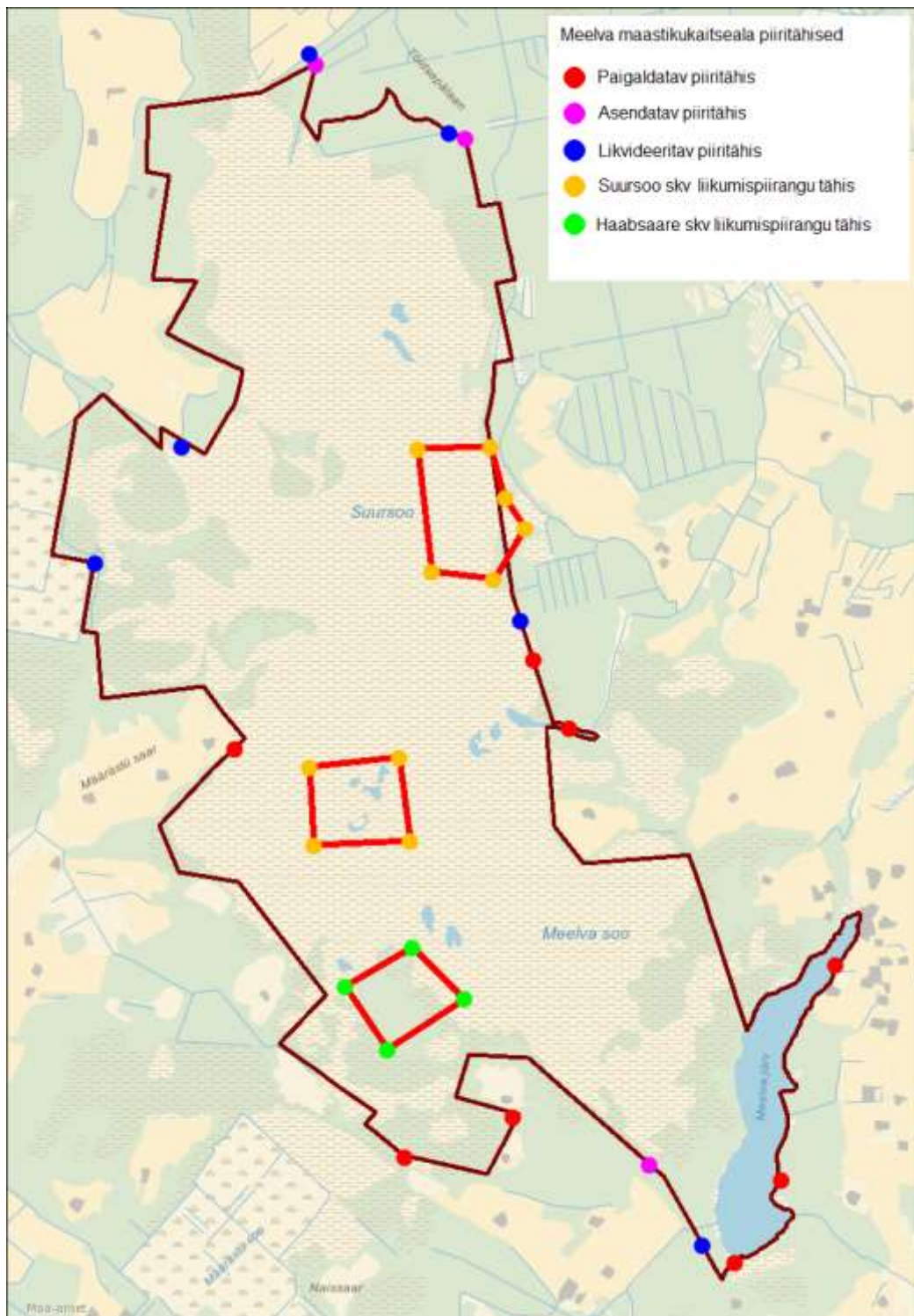
Meelva maastikukaitseala (Meelva loodusala ja Meelva linnuala) kaitsekorralduskava koostamine

Avalikkuse kaasamiskoosolek 17. märtsil 2015 kell 15.00 Rāpinas

Nimi	Asutus	Telefon/ e-mail	Allkiri
Raimo Pajula	Eesti Mängulade Ühing	5276583 raimo.pajula@thm.ee	
Merle Palle	Keskkonnaamet	merle.palle@keskkonnaamet.ee	
Elvi Laidmaa	Keskkonnaamet	elvi.laidmaa@keskkonnaamet.ee	
Maarja Kees	Rāpina Rianduskool	maarija.veesele@gmail.com	
Viktor Vuurikainen	AS PÄLVA MAAPARKANDUS	viktor.vuurikainen@pvalva.ee 5136433	
Maria Jaurak	KEA	57 60 148	
Kairi Sepp	Eesti Mängulade Ühing	kairi.sepp@thm.ee	
Sandra Luuvar	KEA	sandra.luuvar@ke.ee	
Audru Sepp	RMK	audru.sepp@rmk.ee	

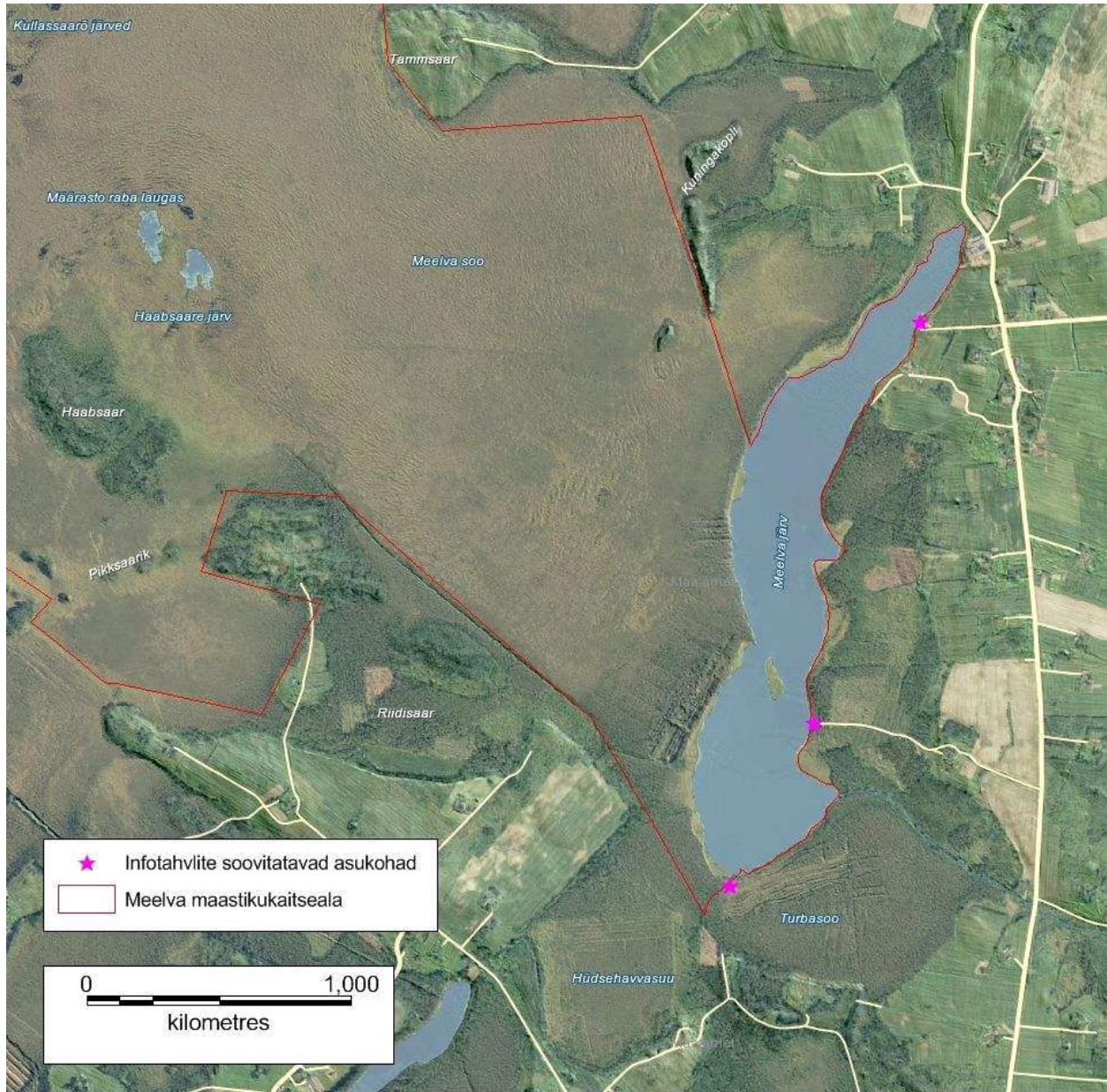

LISA 5. MEELVA MAASTIKUKAITSEALA PIIRITÄHISTE SOOVITATAV PAIKNEMINE

Aluskaart: Maa ameti baaskaart, WMS, 2015.

LISA 6. MEELVA MAASTIKUKAITSEALA INFOTAHVLITE SOOVITATAVAD ASUKOHAD

Aluskaart: Maa ameti fotokaart, WMS, 2015.

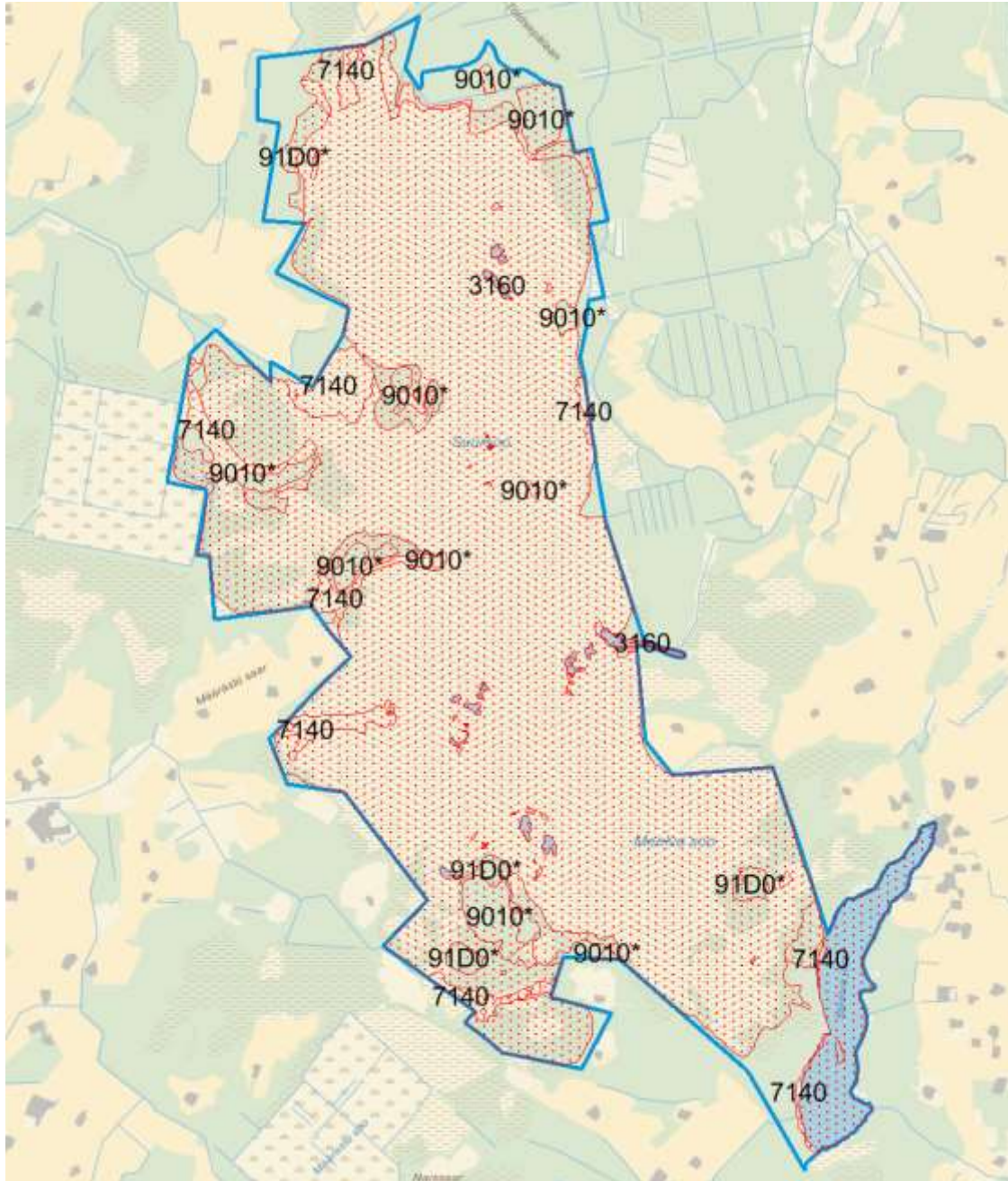

LISA 7. ETTEPANEK NATURA STANDARDANDMEBAASIS ELUPAIGAANDMESTIKU MUUTMISEKS

KKM-i esitatav ettepanek standardandmebaasis elupaigaandmestiku muutmiseks												
Loodusala kood	Loodusala nimi	Natura 2000 loodusalade standard-andmebaasi andmestik					Uus andmestik					Põhjendused
		I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			I lisa. Elupaigatüübid		Ala hinnang			
		Kood	Katvus [ha]	A B C D	A B C		Katvus [ha]	Andmete kvaliteet	A B C D	A B C		
				Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang			Esinduslikkus	Looduskaitseline seisund	Üldhinnang	
EE0080203	Meelva loodusala	7110*	1618	A	A	A	1594,6	hea	A	A	A	Elupaiga pindala osutus väiksemaks, kuna osad alad kvalifitseerusid siirde- ja õõtsiksoode elupaika, mis varasemalt olid eristamata.
EE0080203	Meelva loodusala	7140					90,4	hea	B	B	B	Elupaik inventeeriti 2010 a, 2014. a välitööde käigus täpsustati seisundit ja pindala.
EE0080203	Meelva loodusala	7150	0,001	B	B	B	0,001	hea	A	A	A	Koosluse seisund osutus suuremal osal alast väga heaks.
EE0080203	Meelva loodusala	91D0*	83,6	B	A	B	80.2	hea	B	B	B	Pindala osutus väiksemaks, kuna osa varem kaardistatud alast kvalifitseerus raba elupaika. Samas kvalifitseerub osa alast potentsiaalseks elupaigaks, mille puhul võib eeldada loodusliku arengu teel ja veerežiimi taastamise toel elupaiga kujunemist.
EE0080203	Meelva loodusala	9010*	74	B	B	B	50,9	hea	B	B	B	Natura ala moodustamise ajal olid kaitseala metsad inventeerimata ning esitatud elupaiga pindala oli

												hinnanguline. Kaitsealal (soosaartel ning ala põhjaosas) leidub ka potentsiaalseid elupaiku, mille loodusliku arengu tagajärjena võib prognoosida tulevikus elupaiga üldpindala kasvu.
EE0080203	Meelva loodusala	3160	87	B	B	A	86,9	hea	B	B	A	Andmestik sama, muutusi pole

LISA 8. MEELVA MAASTIKUKAITSEALA ELUPAIKADE KAART

Aluskaart: Maa ameti baaskaart, WMS, 2015.

LISA 9. FOTOD MEELVA MAASTIKUKAITSEALAST

Fotode autorid Raimo Pajula ja Kairi Sepp

Foto 1. Austria roidputke (*Pleurospermum austriacum*) viljunud isend (R. Pajula).

Foto 2. Austria roidputke lehed (R. Pajula).

Foto 3. Sulgjas õhik (*Neckera pennata*) kaitseala põhjaserva laanemetsas haavatüvel (R. Pajula).

Foto 4. Mättaraba Meelva raba põhjaosas, taamal rabamets (R. Pajula).

Foto 5. Raba ja siirdesoo üleminekuala Meelva soo põhjaosas, taamal Kõivisaar (K. Sepp).

Foto 6. Siirdesooline voolusoon Meelva soo loodeosas (R. Pajula).

Foto 7. Siirdesoovöönd Meelva soo lääneosas Kõivsaare ääres (R. Pajula).

Foto 8. Salumets (vana loodusmetsa elupaik) Kõivsaarel (R. Pajula).

Foto 9. Siirdesooriba Meelva järve loodekaldal (R. Pajula).

Foto 10. Vaade Meelva järvele Meelva küla supluskohast (K. Sepp).

Foto 11. Meelva küla supluskoht kaitseala piiril (R. Pajula).

Foto 12. Meelva freesturbaväljad ja sügav kogujakraav kaitseala läänepiiril (R. Pajula).

Foto 13. Kuivendusest mõjutatud rabaala Meelva freesturbaväljade vahetus naabruses (R. Pajula).

Foto 14. Sulgemist vajav metsakuivenduskraav Meelva raba põhjaservas (R. Pajula).

Foto 15. Sulgemist vajav kraav Meelva raba lõunaservas Meelva järve lähistel (R. Pajula).

Foto 16. Vanad turbakarjäärid Meelva raba lõunaosas Meelva järve lähistel (R. Pajula).

Foto 17. Turbaküüni vare Meelva raba lõunaosas, taamal Meelva järv (R. Pajula).